

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentgyörgyúti házba, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyedenként 3, félre 6 pfr, külföldre évfolyamként 4 pfr.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pfr béküldjé és minden negyedszázad egy sor után
számítandó 4 pfr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatok sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

SZÉTTEKINTÉSEK

Kolozsvárt, oct. 7-én.

(r) A párisi hivatalos világ egykissé le van hangolva. Először is mert a porosz király semmiképp sem volt arra bírható, hogy a francziák császárral találkozzék, bármennyire iparkodtak is e cél elérére franczia részről, s habár porosz részén sem hiányzottak a királyt ezen lépésre rábeszélési erőlködő tanácsok; még inkább pedig azon összejövetel miatt, mely Ferencz József és Sándor császárok között lön megállapítva. E lehagoltság jellemző s fontossgal bír. A franczia államférfiak igen helyesen fogták fel egy oly politikai esemény horderejét, mint Frigyes Vilmos királynak III. Napoleon császárral találkozása, közvetlenül ez utóbbinak a czárral beszélgetése után, s nem hiába ragadták meg ez eszmét oly élénkséggel. Tisztán állították, hogy ez egészen nem-ellenes demonstratio lett volna, s hogy az nem csak Ausztria elszigetelését, hanem Németország megerősítését s győngyítését is jelentette volna. A porosz herczegnek Napoleon császár üdvözlése végett Karlsruheba lett küldetése rendkívül tapintatleljes fogásként tűnik fel. E demonstratio értelme: Poroszország akar békét, de nem szövetséget Franciaországgal.

Végül az ausztriai s orosz császárok összejövetelét oly eseményül tekintik, mely által a dolgok viszonyai egészerre más helyzetet nyernek. Nem titok többé, miképp a viszonyok súlypontja, mely eddig Párisban volt kereshető, egy lokus által Sz. Pétervárába esik. Az orosz diplomatiát illeti ugyan ez előny kivívása, de a mely, mint Párisban igen jól látják, Német és Angolországának szolgáló javára. Mert Oroszország — így okoskodnak — nincs többé kénytelenítve, a franczia szövetséget elfogadni: Franciaország most már kénytelen az angol szövetséget minden áron fenntartani; arra nézve is tisztában vannak Párisban, miszerint egy német-angol szövetség oly természetes, a körülmények által parancsolt, elutasíthatatlan, hogy arra, bármint forduljanak s bonyolodjanak is a dolgok, mindig vissza kell térni. Tudják vagy képzelik tudni Párisban, hogy a helyzetnek ezen alakulására Angolország is befolyt, a mennyiben a Poroszország és Ausztria közötti közeledést egész erejéből előmozdította: mely logikai eljárása Angliának a diplomatiái világban politikai remeknek ismertetik el. „Igy írnak Párisból a Deutsch. Allg. Ztg. -nak.”

Az ausztriai császárnak II. Sándor császár-

rali találkozása Weimárban III. Napoleonra nézve kétségkívül nem igen kedves utjátékokat képezhet a stuttgarteri rendezvénus-hoz. Ausztriának képzelt elszigeteltsége a legutóbbi időben csaknem állandó nácpárpája lett vala a hivatalos párisi lapvilágnak. Mint szórta kiált a „Patrie” fellelőg ezikeit annak megmutatására, hogy e cél immár elérve: mióta a stambuli események Ausztriát elszakították Poroszországtól s az osbornei értekezlet eredményei kitüntették volna, hogy „Ausztria Angolország felé nyújtott kezét kénytelen volt ismét üresen vonni vissza.” Oroszországnak Ausztriához közeledése kéte-sebbnek látszik mint valaha, midőn a czár a francziák császárral a rég ohajtott összejövetelt végre megígerte: ki vehette rossz néven az imperialismus hivatalos irkásaitól, ha öök lélekben már is egy új négyes-szövetség élén pillanták magasztalt császárokat, s Ausztriát merőben elszigetelve képzelék?

Bűfőjeknek meg kelle érni, hogy diadalkiáltásuk alig hangzott el s már is az örömecepek egymásra hullnak örömeik túlbabzó kelyhebe! Már Stuttgartban nem volt ugy minden, a mint kívánták volna. A porosz diplomatiá ugyan hagyományaihoz képest a Bosporusnál a dunafejtelemségi kérdésben osztrák-ellenes állásba lépett volt; ámde a párisi s kopenhágai kabinetek köznaponként mind inkább szövedő szivélyes egyetértés felől hírek, még jókor érkezének meg Berlinbe, hogy IV. Frigyes Vilmost attól eltartóztassák, hogy a Stuttgartba való meghívást elfogadja. Ö két nagy szolgálatot tett volt III. Napoleonnak — egyszer, hogy őt a neuburgi vizsályban közbenjáróul, sőt csaknem bírál fogadta el; aztán hogy a moldovai-oláh kriskisor Franciaország mellé nyilatkozott. S mi volt a közönség ezért? az, hogy épp azon pillanatban, midőn a német-dán vizsály egy új phasis felé közele, a melyben az éjszakánként nagy hatalomnak már helyzeténél fogva kiváló szerepet kell játszania, Walewzski gróf oly szeretetreméltó jegyzékeket küld Kopenhágába, hogy onnan az elefántrenddeli feldisztitést nyeri bökölátul. Elegendők ö porosz Felségének, hogy Stuttgartban „gyöngyölködő egészségével” mentegődzék, holott a berlini lapok ugyanakkor jelenték nekünk, miképp a király, Istennek hála elég jól érezi magát, hogy a szokott özi udvari vadászatokat saját jelenlétével dicsőítse.

A weimari találkozás azonban más oldalról is fenyegeti ama franczia elnökség alatti négyes-szövetséget, melyet a franczia hivatalos sajtó oly szépen gigondolt vala. I. Ferencz

József Ö Felségének II. Sándorrali ezen összejövetele azt bizonyítja, hogy Bécsben a dolgok helyzetét higgadtabb észszel fogják felsélebb szemmel itélik, mint a Szajnál. Az ápril. 15-ki osztrák-angol-franczia hármasszövetséget, melynek a martiusi szerződés kivételét s Torokország függetlenségét kell vala biztosítani, valamint Oroszországot is fiekentartani, Franciaország egész hidegvérrel szétlépte: előbb a Bolgrád- s még szembeszökőbben az unio-kérdésbeni magatartása által. S miokból? talán némi ábrándos hódítási tervek foroghattak fejében a franczia kormánynak, azért kapkodott az orosz barátság után; vagy „Francziaország békés tulnyomóságának” álmoképe izgatta, mely egy Szajnamellettiar-eopagusban emelné fel székét. Elég az, hogy az áprilisi szerződés nincs többé: s furcsa, hogy annak félrevetésére az ürügyet a Dunafejtelemségek hűhójának kelle nyújtani, a mely pedig a nyugati császárságra nézve éppen nem életkérdés.

Az áprilisi szövetség felbontása, a melynek árán Walewzski gróf a czártól a stuttgarteri találkozás engedményét kialkuvá, hamar megessett: de ez eljárás következményeire nézve nagyon csalódott. Az ezáltal létrehozott, tökéletesen új helyzetet mind Bécsben mind Sz. Pétervárral sokkal tisztábban felfogták, hogysen azonnal ne igyekeztek volna az europai felsőségre törekvő franczia törekvésnek ellenszegülni. E czélból el kelle tűnni az Oroszország és Ausztria között az utóbbi évekből még fenmaradt érzékenykedés utónymainak is. Mert bármint remélhet is Oroszország a francziávali szövetekezésből: bizonyára csak akkor huzhat abból előnyöket, ha ezzel, a minden kivított sikere után oly könnyen elbizakodó szövetségessel, egészen egyenlő lábón alkudozhat. Tilsit és Erfurt e részben neki példul szolgálhatott: s nem lehet azért azt nem látnia, hogy e feltétel Stuttgartban szintoly kevésbé lön teljesítve, mint Tilsitben és Erfurtban; hogy az inkermani s tsernauai napok, mint egykor az eytaui és friedlandi napok után, előbb önére jenne kelle ismét fölemelkednie, mielőtt a franczia szövetség neki előnyös lehetne; — s hogy ily ujra megerősödése csak akkor lehet, ha Franciaországon kívül még más szövetségeket is számít; ha csak viszonti beléptét az europai szövetségek rendszerébe önére jébből, nem pedig ugyszólva a napoleonida aegise alatt akarja kieszközölni.

Az Ausztria elszigetelése iránti terv tehát, a mely I. Napoleonnak Erfurtban, ha csak rövid időre is, valóban sikerült volt, Stuttgart-

ban tökéletesen felsült. E tervnek megkísértése — mint a porosz király távolléte s különösen a weimari nap bizonyítja, — nem szült egyebet, mint a három keleti nagyhatalomnak egymáshoz közeledését, a mely Oroszországra nézve erkölcsi, Ausztria és Poroszországra nézve pedig anyagi védfalul igérkezik a császári Franciaország nétaláni hódító terveivel.

A BAJ ALAPJA

Az Oest. Zeit. october 1-i száma egy rövid de velős, és a földbirtok viszonyai körül avatott vezérczikket hoz, melyben a jobbágyfelszabadulás folytáni munkabér emelkedésével a birtokjövdelemnek csökkenését, a földbirtok értéktenülését, sőt főként Magyarhonban éppen kelendőségének hiányát is fejtegetve, s felemlítve azon abnormis állapotát is gazdaszatunknak, hogy a pénzalap és hitel hiányában a gépgazdaság kellőleg nem honosulhatván, a részben-mívelés „felezés” s o-moru rendszere, a nemzetgazdaszat ezen régi bűne, ujra gyakorlatba kezd jönni; jó indulatu cikket ezen végzi „A földbirtoknál mindenek fellett hiányzik a hitel, s a mint hiszszük, nem jogtalanul várja a zálogtörvények szabályozását, s az uzoratorvény eltörlése által a magánytökök könnyebb használhatóságát.”

Ezen uolsó tétel, mely ügyes okokkal fejtegetett előzmény corollariumát képezi, igaz, hogy a földbirtokviszonyok reformjában a legelső teendőket foglalja magában, de kérdés, hogyha az igazgatás ezen egyik „sine qua non” bevallván, intézvényeit oda szabályozza, benne vajjon sarkalatos gyógyszerét adta-e a földbirtok anyagi sorvadásának?

Mi ezt hiszszük, legalább reánk magyarokra nézve, ezzel az alapjavítás sincs megközelítve. Ezen reform a törvényhozás sarkát képezheti mindenik több au-

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irta

HALMÁGYI SÁNDOR.

III.

Szerelem és nagy ravagyás.

(Folytatás.)

— Hallod-e, öcsém, az állat, a melyen ülsz, derék egy állat. Jó darab ideje, hogy figyelemmel kísérlük mozdulatait, s mondhatom hasonló könnyű és tüzes vérű tánczos lovat a vajda öljaiban se láttam. Csak az a kár, hogy legálabb egy marokkal nem nagyobb! ... Igazán kár! ... Mindazonáltal megveszem azt s elajándékozom. Asszony alá és fűzfaelenséggel szemben éppen jó lesz. Hát mit adok érte, na! cserélünk avagy aranyforintokkal fizessék, mi? Semmi tétova, semmi köntörfalazás! Nekem kell a ló! ...

E szavakat a leereszkedés és kegyuri bizalmasodás hangján egy athletai természetű, körülbelül negyvenöt éves férfiú intézte hozzá, a ki otromba, nagy sárga paripán ült, s szorosan az utóbb leírt hölgy balján lovagolva érkezett a hely színeire. Testalkata roppant physicali erőt és öltözete mértelen gazdaságot árult el, a mit érzett is és másokkal szintén éreztetni kívánt, mint büszkén keresetlen magatartása és kegyteljesen nyers beszédmodorából azonnal

kitetszett. Arcvonásai darabosak és szabálytalanok valának; bozontos szemöldökei alól apró szürke szemek vetettek szűrő, gúnyos tekintet; tömpe orra volt; száját nagy sárga bajusz fődte, s álláról öszbecsavardott hosszú szakál ereszkedett roppant széles mellére. Pazar készületű mentéjéről, mely herkulési vállait fedte, csillogó gyémántos láncz lógott alá. Pompás poseni süvegébe hosszú sastoll vala illesztve, mely, mint egy kis vitorlás árbocz, lombám nyújtózkodott hátra; oldaláról roppant széles kard lógott alá, s tette nagyuri, pompás külsőjét harcziasá.

Egy Góliáth volt ez ember lovagunkhoz képest, s a mint szörnyű nagy lován ült, már magában mint jelenés is, majdnem megdöbbentő vala; mindazáltal Márkházi, kiben a büszkeség érzékenyen volt sértve, — csak éppen az tartóztatá vissza, hogy egy pillanatra agyába villant a gondolat: vajjon nem éppen Erdély vajdája-e ezen nagy uri tekintetű férfiú? különben azonnal szemé közé vágta volna a kesztyűt azon meggondolatlan, faggató, majdnem erőszakolódó modorért, a melylyel Hollót kérte, legkivált pedig a fűzfaelenségre tett megszegyenítő célzásért.

— Uram ... bár ki legyen ön ... elkényeztetett udvaronc, független dúz főúr, vagy akár maga ez ország fejedelme! — kiálta fel az ingerült ifjú kigyult arczezal, sűrűen összeszedett szemöldökkel és oly büszke, bátor hangon, hogy az egész társaság megdöbbenben látszott rábámulni és várni, hogy e kihívólag kezdett felelet hogy fog végződni. — Ha bizonyosan tudnám, hogy maga Báthori Kristóf az, a ki velem ily kevély, sértő hangon beszél, — folytatá többé nem tartóztatva vissza neheztelésének kitorését, — még akkor is azt mondanám: se jobbágya, se apródja még nem va-

gyok, azért tisztelet személyének, de más hangon beszéljen velem, különben. ...

— Nos ... különben? ... kérdé az athletai rámeresztve szemű, mialatt egy alig észrevehető, ösztönyszerű mozdulattal tett jobbjával kardja felé: — Ej öcsém, ugy látom, még mindig fűzfaparipán lovagolsz, mert gyermek módjára duzzogsz, patlogsz és hanykódsz semmis okért. Pedig elég férfias kinézésed lenne különben. Valóban, ez nagyon tetszik nekem!

És mintha az egész dologt igen mulatságosnak találná, gúnyosan mosolyogva vonagalta vállait.

— Ne tovább uram! — kiálta fel lovagunk, kit az újabb szójáték, s főleg a leczkértető hang, most már egészen fölingerelt.

— Eh! — viszonzá erre amaz is türelmet vesztve: — legyen elég már a fenyegetőzés! Ugy látszik, a szószerszám nem alkalmas arra, hogy tisztába hozzuk a dolgot. Nos, hát megpróbálkozunk egy kicsit!

Ezzel, mint a ki bizik erejében, hogy elenét meg fogja szégyeníteni, hátrakialtott a csatlósokhoz:

— Hé! kopjátok ide! ... vágjatok amonét a fákról. Jó lesz az is. Szép hölgyeim, ne rémuljete meg, — folytatá nyájas arczezal a társasághoz fordulva: — az egész csak játék lesz, a melynek azonban komoly célja: szerénységre tanítani egy ifjú embert, a kit elbizakodottság bánt.

S jó izűen nevetett szerencsés ötletén.

— Gyáva legyen a nevem, ha nem ohajtom lelkeimből e játékok, föltéve, hogy nem az ország feje az, a kivel vivni fogok, — felelé Márkházi még mindig gyanakodó tekintettel, s kérdőleg, de remítő elszántan.

— Mint látom, öcsém, te idegen vagy az országban, különben tudhatnád, hogy Báthori Kristóf ha nem is sokkal idősebb férfiú nálam-

nál, de vérköpi, beteges ember, a ki ezeriben egyszer lép a szabad levegőre. Tudni kell, hogy én Keserű Mózes vagyok! — mondá a roppant termetű férfiú hetykén.

— Mintha ismerném e nevet! — mormogá lovagunk gondolkozva pár percig; ugy tetszett neki, hogy Szidónia említette e nevet, s valóban egyszerre rájövén, hogy e férfiú nem más, mint a híres Saphira első férje, a kitől e hölgy hamar elvált, megmagyarázhatlan örömmel kiálta fel: — Igen! az ön neve, uram, nem ismeretlen előttem, sőt mondhatom: egy azok közül, a melyeknek tulajdonosával mielőbb megismerkedni legfőbb ohajtasom vala. Örülnek, hogy a véletlen kedvezni kívánt, ha nem kellene sajnálnom. ...

— Majd azután, majd azután! ... Soha se sajnálkozzál most semmin se; mert, im! a kopjabotokat hozzák már. Használjuk az időt, mely repül. Nevedet, s kezdjük!

— Az én nevem: Márkházi Pál!

— Hogy hogy! ... kérdé Keserű tetteve magát, hogy nem hallá jól.

— Márk ... há ... z ... i ... Pál! Ugyhiszem, elég érthető, magyar név.

— Akár mi legyenek, ha hallottam valaha! — jegyzé meg a büszke athletá csípősen.

Márkházi elpirult boszuságában és mérgesen ajakába harapott; talán felelni is akart büszkén és hevesen, de alig, hogy nevé kimondá, a barna hölgy, a ki ingerébrészto bájaival és egész hódító külsőjével az imént, az ámulatnak egy szabadabb pillanatában, reá oly igazgóló hatott volt, egyszerre meglepetten kiálta fel:

— Hogyan! ... Márkházi! ... O én jól ismerem e nevet.

Keserű uram, a ki éppen tovább készült elménczkedni; a fiatal Báthori Griseldis, a kinek rózsás arczaín e jelenet alatt gyermekes kíváncsiság és bizonyos izgatottság festődött;

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 130-dik számát.

sztriai tartomány agriculturalai lendületének, de nálunk reformáló hatással nem leendő.

Ez eszmé olyan, a mi nálunk mulhatlanul szükséges; de mégis megváltani minket nem fog, s pedig ha az agricultura érdekében intézkedni lehet, szó Ausztriában, úgy bizonyosan e téren legelő kell állani a két magyar tartomány, érdekének ez levén legtöbb földdel ellátva a népesség arányához képest, és ennek levén legkifejeleltenebb s legtöbb reformot igénylő agriculturalai rendszere.

Tökéletesen igaz, hogy az Oest. Zeit. a sebet kimutatta, melyet gyógyítani kell, a gyógyszer is elméletileg úgy felfedezte, mintha éppen köztünk élve éreznék sebünk fájdalmát; igaz hogy nekünk, vagyis a földbirtoknak „hitel kell”, de arra az ajánlott mód még nem elég.

Ha szabályoztatnak is zálogviszonyaink, ha eltöröltetik is az uzoratorvény, mi természetes előlépése a gyógyításnak; akkor is hiányzani fog országunkban a legfőbb dolog, az elegendő tőke pénz, s bankok hiányában a hitel illendő forgalma.

Mig az országok kebelében nem alakulnak hitelbankok; addig rajtunk az intézkedési reformok nem segíthetnek.

Az ekkor ismert ingó és ingatlan hitellegetek minket a szükséges öszveggel el nem látnak, sőt ha fiokjaik át is tételnek hazánkba, csakhamar őket magányüzemekbe merülni látjuk, melyek sokkal többet jövedelmeznek; s melyek által nemcsak hogy azoknak üdves közrehatása nincs, de csapással válnak azok a kisebb tőkékkel ellátott magányvállalatokra nézve, a mint ennek kiáltó példáját láthatjuk Brassóban, mely egy oly triumphmenttel bevitt fiokpénzintézet aligha trója lovat nem nyert.

Itt, hol a pénz 50 — 100 pcentre lehet játszani, a speculatioa fektetett hitelintézetek nem segítenek, sőt a tőke pénz a földbirtokosság nevékedő nyomora folytán, az uzoratorvény eltörlésével éppen a földbirtok felett a legborzasztóbb uzoraskodást foghatja gyakorolni.

Es ha nagy pénzintézeteknél is már látjuk a minél nagyobb nyereszkesedés ösztönét, mit várhatunk egyes tőke pénzesektől az uzoratorvény eltörlésével, midőn szinte mi vállalat sincs hazánkban, mely oly szűken hajtja ki investálása kamatját, mint a földmívelés!

Ohajtandó volna tehát, hogy a földbirtokosságnak saját földhitelbankról gondoskodnia engedtetnék meg. — Higgyék el az államgazdaszat tudorai, hogy minálunk a bérme és a merchantilismus, az agricultura fejlődését megöli, ha eltörlődik az uzoratorvény, anélkül, hogy a földbirtokosságnak megenged-

tessék, saját szükségietére, jutányos kamatra hitelező bankról gondoskodnia.

Ezen meggyőződésünk alapján, mi az „Oest. Zeit.” alapján igen is helyes corollariamát aláírjuk ugyan, de csak saját kiegészítő nézetünkkel.

Hitel kell a földnek, s e hitelle megálapított telekkönyv, kényszerítőleg is tagosított birtok, zálog és uzoratorvény eltörlése, s a tartományoknak szabad mozgás arra, hogy saját szükségseiket szerint bankokat állítsanak, s magokat egyes, már megálapított hitelintézetek üzérkedéseinek martalékaul ne engedjék.

Dózsa D.

KÜL ES BELFÖLDI LEVELEZÉS

Konstantinápoly, sept. 20-dikán 1857. — Itt politikai szélesed van, hiába hajhászok valami érdekes újdonságot, melyet veled tudhatnék, semmit sem találok: s hogy levelem éppen egészen üres ne legyen, a tartományokon tartunk egy kis szemlét.

Widdinből írják, hogy a Duna szabályzó bizottmány megérkezett a városba, s ezen várnak a Duna általi elmosása elleni biztosításán terveznek; — tervben van szintén Widdint, Omér pashának egy 1853-ki terve szerint, első rendű erősséggé tenni. —

A viddini várból több százra menő politikai fogoly szökött meg, de a legveszélyesebbeket, a kurd forradalom vezetőit, sikerült a rendőrségnek visszafogni.

Szilistrai tudósítások a hazafiaság egy meghatározó példáját említik, mit feljegyezni méltónak hittem, t. i. Rargrad lakói Szilistria ostromakor a török sergeknek 2000 zacskó (egy zacskó értéke 500 piaster) értékű élelmet adtak hitelle, s most a nevezt város lakói egy emlékiratot intéztek a szultánhoz, melyben kéri, hogy az élelmi szerekért járandó öszveget fogadják el, mint hazafiaságuk adóját. Most menjünk át a Dunán, s nézzünk szét a Dunafeltelemségeken, hol a kaimakám mindent elkövet a választások ellensúlyozására, a napokban a belügyminiszterhez ezen iratát intézte:

„Szükségesnek véljük a miniszter urat figyelmeztetni, miszerint szigorúan örködjék némely vétkes egyénekre, kik a hazafiaságot a fentálló törvények megvetésében találják.

Bizonyos idő óta egy röpirat jelent meg ezen czim alatt: „Fölhívás az oláhországi választók, és választóthoz” ezen

irat titokban nyomtatot a fővárosban, s a törvényes kormány elleni engedetlenségre bujtogat, s felhív mindenkit a kormány eljárása feletti örködesre.

Következőleg ezen röpirat írói, s terjesztői kétszeresen bünök a büntető törvény 220-ik cikkének értelmében; a kormány akarja a vélemények szabad nyilatkozatát, de nem engedheti meg, hogy a törvény elleni tiszteletet elfeledjék, s az országot vétkes tetteikkel compromittálják. Rendeljük a miniszter urnak, hogy legszigorubb rendőrségi lépéseket tétessen, hogy a rendtelenség mind a fővárosban mind a tartományokban megszüntetessék.

A kaimakám azt mondja, hogy a vélemények szabad nyilatkozatát pártolja, s a szabadságot akarja; szép szabadság! midőn a szabadelvű lapok rendre betiltatnak, midőn ha egy hazafi hontársaihoz egy két szót mond, melyben figyelmezteti érdekeikre, s embereit vélek megismerteti, hát már rögtön a törvények elleni fellázadásnak, s rend-felforgatásnak, fellázadásnak nyilvánítja, szép szabad vélemény nyilatkozata, midőn ha egy szabadelvű, egy bizodalomát bíró egyénre szavaz a nép, felzúdul a kormány, hogy azok rendbontó emberek, kik a forradalom zászlóját legelőbb emelték fel; ha a nép választási örömetől egy kissé elragadtatva hangosabban éljez már mindjárt egy küldöttséget küld (mint Krajován történt), kik világ végére anarchiara kiáltoznak, s kik a rendőrség, közbejvetelét kéri.

Mit alakoskodnak azok az urak, mit mondják, hogy szabad választást engednek a népnek? nevezzenek ők magok képviselőket, önző céljaiknak szolgáló egyéneket, de ne ámítsák Európát, hogy az oláh nép szabadon választ képviselőket.

A Szmirna-aidini-vasúti munkálatok megkezdettek, s az alapok folyó hó 21-én a Laravanhidnál Szmirnán fog letétni; nagy előkészületek tétettek, hogy az fenynyel, s nagy ünnepélyvel menjen végbe.

A szuezi távirati vonalis közel van a létesüléshez; a társulat, mely 60,000 részvényre fektetett 7,500,000 frank öszveggel bír, a felbatalmozó firmant egy a szultántól, mint az egyiptomi alkirálytól megkapta. — A kelet-indiai társulat 20,000 font évenkénti jövedelmet biztosít a társulatnak, s a társulat kötelezi magát egy év alatt egész Kúracseig elkészíteni a vonalt, mely hely Alexandriától 4163 angol mérföldre van. — Ha az indiai forradalom tartani fog egy évig, ha India népeinek komoly szárdékuk van lerázni magokról az angol igát, akkor a harc-térről hamar kaphatunk egy év múlva tudósítást.

S most, ha úgy tetszik, a Veres-tenger-

től menjünk el a Kaukaszhoz, s nézzünk szét, hogy mit csinálnak cserkesz atyánkfiai.

Mig a főhadi-szállás Atakumban volt, a cserkeszek egyik kézben sarlóval, a másikban karddal az aratást, mely igen gazdag eredményt adott, — végezték; az oroszok akadályozandók, Anapából és Korhujból gyakori kiutásokat tettek, de mindig veszteséggel nyomattak vissza. A cserkeszek mult hó végeig a learatott gabonát, s a lekaszált szénát hegyeik közé behordták, s az atakumi tért, mely az esőzések korszakában veszélyes hidegek fészke, elhagyták, a muszka hadijelentések ebből egy nagy győzelmet csinálnak, de majd ha a hideg elkezd ők tizedelni, azt hiszem, hogy ők gyorsabban visszavonulandnak, mint a cserkeszek.

Abazech tartományból a Naib elüzetett, s a nép, helyébe Vardanali Izmail Beyt választotta, ki a Csegrassa folyó erősitése, s sergei elmelezésénél nagy erélyt fejt ki.

A Kubán és Laba folyóknál az oroszok többször kísértették meg előre nyomulni, de mindig nagy veszteséggel verettek vissza a hős cserkeszek által.

Szeffer pasha folyó hó 3-ra a dogai nagy térre nemzeti gyűlést hirdetett, hova mint őseink a Rákos terén összegyűltek a 8 fő tribus, melyek Nálko, Natauch, Khobli, Shapte, Sirai, Jenitz, Khra ve, és Sheflor, választói, hogy a nemzeti nagy tanács tagjait jövőre megválaszazzák, ezen tanácsba minden tribus két tagot választ, s ezekhez két multi adatik, s ezek képezik a szabadn harci nép szabad kormányát. Czirkasziába eredetileg csak négy bey vagy herceg volt, kik a nemzet katonai eljárási, hadvezérei voltak; most azonban számuk megsaporodott, s ozdensek (nemesek) neve alatt sokan vannak, a harcznokok nokszt nevet viselnek; s ezen két néposztályba van foglalva a Demvereta, Kaukaszunk minden lakója.

Ha egy idegen le akar telepedni a cserkeszek között, kijelenti, hogy melyik tribushoz akar tartozni, akkor ezen törzs ötlet a legnagyobb vendégiszterettel s kitüntetéssel fogadja, ha nősulni akar, keresnek egy gazdag feleséget, jószágot adnak neki, s tartoznak még életökkel is védni minden más tribus ellen.

A mult héten három orosz gözös fregát jelent meg az abasiai partokon, hogy a cserkesz partvédék ostromzár alá tételét eszközölje, s Törökhonnali (honnan ők fegyvert s lőport szállítottak) tengeri egybekötését megszakassza.

Sept. 22-én 1857. Különös időnk jár már több hetek óta, esős hideg napok vannak, mi ebben az évszakban ritkán szokott itt történni, de az, hogy sept. közepén hó

mint szintén a társaság többi tagjai is: egy sapadt, beteges arczzsinü, de asszonyon szép ifjoncz, Csáki Mihálynak János-Zsigmond egykori cancellárjának fia és egy más korosabb, s rendkívül komoly levente; mindegyik kérdőleg bámultak a szép hölgyre, a kinek halvány-barna, gyöngéd arczzsinü most hajnali pír lepte el, míg nagy fekete szemei ragyogványos, mohó tekintettel és növekedő érdekekkel látszottak lovagunkat vizsgálni, a ki e bámulatás szemek sugarán egy szikrát érzett keblébe átpattanni, mely vulkáni lángözönt lövelt szét ereiben. Soha asszonyi szem sugara ily bűvérővel nem sugárzott reá.

— Nős, mit csodálkoztok? — szólt e hölgy barna szemöldökét kissé összeszedve, s némi zavart árulva el az általános meglepetés miatt: — Mondom nektek, hogy én ismerem a lovagot. Ő a hajdúcskói vár kapitánya volt, s a németek keresete elől mint menekült jött Erdélybe. Valóban, barátom, — tévé hozzá, feddő tekintettel fordulva őriás alakú szomszédjához, — igen sajnálom, hogy nyers modorod által kellemetlen érzést okozal egy bűdosónak, a kit balsorsának közepette testvér bízalom vezetett bérceink közé, hogy itt vendégszerető fogadtatásra fog találni. Akarnám, hogy hozd azonnal helyre hibádat, engesztelőleg nyujtván jobbadat.

(Folytatjuk.)

Könyvismertetés.

Természetrájsz. Tanodai és magánhasználatra készíté Gyurics Antal. Pest. Kiadja Lauf-fer és Stolp. 1856. k. Sr. 126 lap. Verulami Baco három osztályba sorozta a természettudósokat. Némelyek, ugymond,

hasonlók a pókhoz, a mely önmagából fonja, szövi hálóját; mások a hangyához, a mely mindent kívülről, a szabadból gyűjtöget össze; és ismét mások a méhekhez, a melyek magokba főlsvizják a mézet és azt viaszakká alakítják át.

Az elsők alatt a középkori tudós, kétségkívül, az idealisták, a tudományt azon párthivet érté, a kik Isten tudja mióta (mint a pók) önmagokból, roppant tapintatossággal bizonyos eszmehálózattal fejtették ki, a melyre támaszkodva, mind azt, a mi őket érdekli, rendszeren magasabb szempontból veszik vizsgálat alá, s nem egyszer nevezetesen — természetbölcselmi tévedéseket követnek el.

A hangyákhoz kik lennének hasonlók, mint a szorgalmas kutatók, vizsgálódók, gyűjtögetők? A tudományt a fáradhatlan napszámó-sai bámulatoss kitarással puhatolnak ki, gyűjtögetnek és szerencze össze mindent, a mi hasznos és jó és szükséges. Csak az a kár, hogy ez anyagghalmaz, a mely szabálytalan rendezetében csupán előtök eléggé ismeretes és szép, elfogultat és egyoldalutag, aztán mindennek is tekintik, a mit már a tudomány érdekében elérni kell és lehet, s igen kevesen vannak e realisták közül, a kik ne kívánnák elvitatni az alkotó szellem érdemét.

Legcélzzerűbb és leghasznosabb a méhek értelmes eljárása, melyek számtalan növényekből magokba szívják a mézet és azt feldolgozván, belőle viaszkházat alkotnak, számtalan kis kamarakkal, a melyek geometriai szabályok szerint egymással, s az egészszel szép összefüggésben állanak.

Hogy a fenczimzett munka szerzőjét némileg ezen utolsó osztályba sorozzuk, senki se fogja nekünk rossz néven venni.

Mi, magyarok, nem panaszolhatunk, hogy ne lennének elég szép számmal „természettu-

dósaink.” Hiszen darab idő óta még a dilettant-sok sergét is különösen e téren látjuk paraszatszeretettel vinni, s a Németországban naponként keletkező természettudományi folyóiratokból egyet-kettőt megrendelni és aztán laicusi álszerűséggel „természettudós” affectálni épp annyira manivá fajult, mint a crinoline-okra élczet faragni. De az a sajnos, hogy éppen tulajdonképp természettudósaink, a kik de mellette azok, alig producálnak valamit, s következőleg nem sokat is látszanak tördödni a magyar közönség művelésével.

Kétszeres érdem tehát Gyurics úrtól, hogy a „Növényvándorok könyvtára” megindítása által, ismereteit és tanulmányait hasznosítani tetszik. A modor, a melyben „Természetrájsz.”-át kiadja, arra mutat, hogy a jó szándékon kívül, hivatással is bir alapos előismereteket nyujtani a legkevesbbé művelt téren, a természettudományok terén is.

Igaza van! A jelen század miveltisége nemcsak a tudósoktól s ugynevezett tanult osztálytól, hanem még az egyszerű kézművestől is többé kevésbbé alapos realismereteket követel, s a népesebb községekben keletkező reallanodák a közel jövő számára új nemzedéket foglalkoztatni. Miért kellene tehát egyedül a nő-nemnek hátramaradni? Ohajtandó valóban, hogy a művelt magyar hölgy hibátlanul beszéljen és írjon anyanyelvén, hogy a meny-nyiben lehet alaposan ismerje a természet három országát; — legyen világos fogalma a természetben működő erő- és tűneményekről; úgy szinte arról is, miképpen alakították át a nyers termékek az élet céljaira; — különösen pedig ismerje hazáját, az államot, a melynek tagja, s ezeknek valamint az egész világnak történetét.

E szerint várhatjuk, hogy a „Növényvándorok könyvtára” Magyar nyelvűt, Természettu-

tant, Kézműtant, Magyar és ausztriai történelmet, s Világtörténetet foglaland magában a fenczimzett műven kívül.

A mi ez utóbbit illeti, igazán mondhatjuk, e kis könyvecskét sok gyönyörrel olvastuk el, pedig 125 lapon a természet mind három országán van benne leírva, a mi száraz, kivonatos természetrajz nyujtására is alig lenne elegendő tér, ha a szokott rendszer követése helyett, szerző nem választotta volna elég tapintatosan azon modort, mely szerint egyes fajok és tárgyak részletes ismertetése helyett, inkább az összes természet tisztá felfogására, az elme megnyujtására és a gondolkodás ébresztésére kívánt segédkezet nyujtani. Csupán az ásványtant fekteté (szándékosan) tudományosabb alapra.

Gyurics ur alapos ismeretei mellett, mint látszik sokat olvasott, sokat jegyzett és sokat észlelt, s előadását épp az teszi vonzóvá, hogy rövid, magvas tárgyalásait érdekes példakkal, összehasonlítások és curiosumokkal fűszerezi. Nyelve tisztán magyar és szabatos. Csak egyetlen definíció ellen lehetne némi kifogásunk; de az is inkább elcsúszott tollhiába lehet, a mi fogalmat nem zavar, s csupán a szörszálhasonlító figyelmé előtt tűnik fel.

Kár, hogy e lap tárczájába most is oly nehezen férünk; különben mutatványul legalább a csinos végszót, a mely ügyes szellemi áttezete, recapitulatioja a munkának, méltó lenne itten közölni.

Különösen ajánljuk a „Növényvándorok könyvtárát” közönségünk figyelmébe. A fenczimzett munka után, oly vállalatnak itélem azt, mely méltó a pártolásra. Ohajtandó is, hogy a 12 füzetre számított gyűjtemény teljesen megjelenjék.

Halmágyi S.

essék, mint az tegnap Terápiában történt, az soha nem látott és hallott csúdas esemény, a mi feletti bámulatomban bevégeztem levelem.

Bakalium.

U. I. Éppen most hallom, hogy Omer pasha bagdádi kormányzóinak nevezett ki, a bagdádi pashának egyike a legelsőbnek, s a pasha jövedelme rá megy egy millio piasterre.

Zilah, sept. 25. — Körülményeink innen elszólitván, jelen levelünkben leleszünk azon tollat, melylye a város és vidéke érdekeit a napi sajtóban, mintegy három év óta tőlünk telhetőleg képviseltük.

A nyilvánosság közlőnyei leginkább alkalmazható a nagy német költő velős maximája: „mindenkinek tetszeni, gonosz”, s hitünk szerint annak legkisebb rugója is, a viszonyok korlátain belül, egyedül az igazságon alapuló, okszerűleg kifejezett hecsületes meggyőződésben lelheti fel működése biztos vezérfonalát, — mely csekély ugyan egy magában, de a mesebeli atya összekötött vessző-csomagjaként, hasonfeivel egyesülten, a nemzeti erő és élet tükrét, vagy mozgalmainak vezérlohogóját szolgáltatja — Kinizsi szobrával egyen talpra helyezi, honnan a kicsinyes érdekek által mozgatót Krähwinkelindulatok sárgolyója egyenesen a hajtóra hull vissza. Az idő pedig mindent a maga valóságában szokott megőrizni. — Ily felfogással, — mely más alkalmasabb vállalkozó hiányában, minlevelezőitollunknak is irányt adott — nemcsak országos, de provincia lis jólétre is, sajtó útján most is sikerrel lehet hatni.

A Szilágy közéletében utóbbi évekről a haladásnak minden tekintetben örventes jelenségeit észlelhetjük. A köz művelődés számára a zilahi VI. osztályu reformált, — s a somlyai IV. osztályu cathol. gymnasium képeznek jól szervezett emeltyűt, melyek közül az elsőnek rövid időn VII. vagy VIII. — az utóbbinak VI. osztályu alakulására vagyon remény. — Az olvasás mind szélesebb körben veszen elterjedést, s az olvasók mennyisége — biztos adatok szerint, a közelebbi három évben megítészereződött. Több falusi és vidéki nyilvános könyvtár mellett Somlyón, Zilahon és Tasnádon életképes casinók állanak fenn, melyek főké-gazdasági egyletté alakulva, a szellemi érdeket az anyagiakkal párvonalban, — sőt pozitív hatáskört nyerve, amazokat is kettős erővel munkálthaták, — a felvilágosodásnak így is minden- esetre üdvös csatornául szolgálván.

Az anyagi érdekeknek egyfelől a pár hó alatt megnyilándó várad-debrecezeni vasutal, másfelől Kolozsvárral, s innen egész Erdéllyel összekötött országos utvonál pár év alatt remélhető, s minél előbb ohajtandó elkészülése biztosít jobb jövőt, mi által a Szilágy tetemes bor-, gabna-, és gyümölcs-termelésének kellő piac tárulván, szorgalmas és józan természetű és észjárású népünknek mód nyílik, anyagi, s ennak folytán szellemi állapotát a jólét általános színvonalára emelni. Quod faxit Deus! — Mindezek és egyebek pedig a napi irodalom számára jövőre is elegendő tárgyat, s a közéleti mozgalmak jegyzőkönyvének bő anyagot nyújtanak.

En unquam patrios sat.

R. L.

M. Bánd, sept. 21-én. — Örömmel olvastuk a „Kolozsvári Közlöny” 118-dik sz. egyik hasábján, hogy a derék magyar költő, a szép tollu dalos Lisznyai Kálmán Erdélyben körutat teend. Ismét azon bérceken andalog, a melyeken egyszer madár-könnyű dalai termettek; ismét azon tiszt medrű Szamos, Maros, Aranyos mart-jain fog ábrándozni, melyek tisztaságához és rohanó tükréhez hasonló dalait szerzet- te. Családi tagként tárt karokkal várjuk a síkságról átletpet bércezes helységeink ke- belébe. Meg fogja-elatogatnia sívár, az egy- kedvű, a fakó-szín Mezősége, melynek lomb-koronáit az ezredes idő letörlesztet- te? nem tudjuk. Fog-e dalt kelteni keblé- ben a mi melázó tavainkon lubicskoló hód- buvár-sereg, és partjain andalító gém, gó- lya-vendég?

De ha ott künn pusztá minden, ha hideg az cnyészet; itt benn a szobában meleg ke-

lekre találma, az utazó minden esetre a legszívesben látott vendégek egyike leend, s azon nap, melyen udvarunkra behajtat, a családnál felrovatik. Emelkedtünk-e any- nyira, hogy szellemi dalidóiban résztve- hessünk, azt nem tudom.

Időjárásunknál czudarabb nem lehet; nem elég az, hogy ma, sept. 21-én, a hideg miatt a balhák, legyek megdermedtek; a kis gyermeket nem lehet az udvarra kivíni, s már a macska a szobában a tűzhe- lyekről elveretett; benn is kezdtek főzni. Auguszt. 25., 26-án két deret kiláboltunk; sept. 16, 17, 18-án ugyanaz ismételtetett, s most már a havazástól félünk; minket minden parányiság megijeszt. A törökbu- zára nagyon silány a kilátás; nem csuda, ha az megdrágodik. Dohány, dinnye, ugor- ka sat. dixit; szerencsénk az, hogy a szal- más-gabona helyenkint szépen diszlott.

Szellemi életünk csak a tavalyi, a mi olyan volt, mint az előtti, s így fel a mesze- ség. Erre Marosvásárhely vethetne in- kább világot; de ez a Maros balmartjára áradoz, s a jobb martra csak a szélre vilá- git. Ott, hallom, A. M. régi jó barátja a mi korunknak, egy zsebkönyv szerkesztésén működik. Vállaltatában, ugy tudom, G. K. W. J. s a város több tehetős, lelkes polgárai, segédkezőket felajánlottak; nem tudom, kik a munka-társak. Reméli kiadó, hogy Erdély írói tehetőségüket tőlenem vonják el.

Mezőségi.

KOLOZSVARI NAPLO.

* Már magában (*) jegyünk is elár- tulja, hogy mi némi rokonsághban állunk az égi testekkel. Midőn a „K. Közlöny” éppen most egy éve megindult, plane mint Saturnus (♄) jelentünk meg e lap borús egén. Azóta sok fel- hős szétoszlott, s a firmamentum első rendű csillagok tünvény fel, mi, ohajtásunk szerint, szerény csillagocskává lettünk, a mely bolygó természeténél fogva ha olykor eltűnik is, azért nem sokkal vagy talán legkevésbé se lesz söté- tebb; lévén a kik a hiányt is kiegyenlítik, s kétség kívül az olvasók közül csak a legszeme- sebbek figyelmét nem kerülhetik ki, hogy a napokban vagy 48 órára ismét eltűntünk volt. Szóba hoztuk ezt, nem egyebet, hanem mert bolyongó útunkban némely följegyzésreméltó tapasztalást tettünk, a melyeket inkább egy tárczacikkben lehetne előadni, miután nagy- szerű benyomások a legfáslatbb kedélyt is köl- töleg hangolják, már pedig a mi kedélyünk e mellett még nem is fásult, hanem — ha szabad kimondani — fogékony és lelkesülő mindenre a mi szép és nagyszerű. A gyulai havasos közt voltunk! A ki röstelli a Svájczba utazni, jöj- jön ide, mutatunk neki egy mély völgyet óriási, meredek szirtfalak közti, a hideg Szamos völ- gyét, a melyet más alkalommal tán le fogunk meg írni. A ki e völgy ölében néhány órát tölt, annak fogalma lehet Helvetia regényes tájairól, és soha se fogja feledni a jótékony hatást, mit rövid ideit ill mulatás lelkére tesz. Ugy érzi itt az ember, mintha elhárítaná a jótékony hatást, mit rövid ideit ill mulatás lelkére tesz. Ugy érzi itt az ember, mintha elhárítaná a jótékony hatást, mit rövid ideit ill mulatás lelkére tesz. Ugy érzi itt az ember, mintha elhárítaná a jótékony hatást, mit rövid ideit ill mulatás lelkére tesz.

* Tilsch János egykori könyvkereske- dőnk csödtömögéhez tartozó egy pár ezer köny- vet árvereztek el a napokban. Vevő kevés akad- ván, font száma adták. Lupus non curat nu- merum pecudum! Mi is vettünk vagy 60 font- nyit, még pedig nem csak azért, hogy szép rendben elrakosgassuk kázi könyvtárunkba.

* Ferdinánd Őcs. kir. Apostoli Fel- sége a beszercezi püspöki megyéhez tartozó Rieka községnek 300 pftot méltóztatott tem- plomépítésre kegyesen ajándékozni.

* A „Kronst. Ztg” szerint a földmívelő nép löversenye Brassóban sept. 28-dikán ment végbe. Az első fútnás s. sz. györgyi Vitályos

László 7 éves paripája nyerte az első 60 frtnyi díjt, a második 20 frtnyi díjt pedig Ambrus József 7 éves szürke paripája. A második pá- lyafutásnál az első 50 frtos díjt s. szentiványi Bordás Dávid 7 éves kancája, a második 15 frtos díjt Orbán Lajos paripája; a harmadik fut- tásnál az első 45 frtos díjt arkosi Barabás Fe- rencz 5 éves kancája, a második 10 frtos díjt pedig s. sz. györgyi Bíró József 5 éves paripá- ja; a negyedik futtatásnál a 80 frtos díjt ismét Vitályos László nyerte el.

* Zalathnáról írják ugyan e lapnak, hogy es. k. főmérnök Schaffer Rajmond a zalathnai torony megvizsgálása alkalmával alá- szedülvén, a magasból a földre lezuhant, a mi rögtön halálát idézte elő.

* Magán úton volt alkalmunk érte- sülni, hogy gróf Karacsai Sándort, kinek neve a hírlapolvasó közönség előtt már ismer- tes, a török szultán főállamménes-igazgató- vá nevezte ki.

* A pesti kereskedelmi akademia a magyarnyelv, irány és irodalom előadására ta- nárrul — mintán Gyulai Pál a meghívást nem fogadta el — Horváth Árpád egyetemi tanárt választá meg.

* A „Hölgyfutár” october-decemberi év- negyedes előfizetői Katona József classicus drá- máíróknak szobrának elkészült pompás rajzával igéri meglepni.

* Két új lapot kapánk egyszerre, a melyek szép magyar nyelven köszöntének be bérceink közé. Egyik a „Győri Közlöny”, másik a „Kerti Gazdaság”. Üdvözljük mind a kettőt s tartalmukhoz méltó hosszú életet és sok előfizetőt kívánunk.

* (Csók vásár.) Newyorkban néhány lel- kes hölgy az aristocratiaiból egy kórház javára estélyt rendezett, a melyen egészen új portéka került piacra; roppant kelete is volt. E höl- gyek ugyanis csókot árultak. A rózsás ajkak egyszerű érintésének ára két shillingre ment fel. Bizonyos „fiatal uri ember” egy maga 12 dollárra vásárolt be. — Boldog szerelmek és féltékeny férjek, bizonyosan imátkozni fognak, nehogy e divat nálunk is elharapódzék. Amde boldog szerelmek és féltékeny férjek korunk- ban meglehetősen kimentek divatból; az a hí- res „real-irány” reformálta a sziveket és ér- zéseket, s ki állhatna jót vajjon nem érvük-e meg, hogy majd a bércei kimutatások közt mo- hán fogjuk olvasni, Londonban, Párisban Am- sterdámban, Bécsben sat. hogy áll a csók agioja!

— (Folytatása Korizmiés nézeteknek, a vi- déki gazd. egyeték feladatáról). 8. Röstönzés- re alkalmas vidéken: ösztönzése a gazdáknak öntözhető rétek készítésére.

9. „Hatnia” faültetés megkedveltetésére, s faiskolák felállításával a fák szaporítására.

10. „Jóaraló” cselédek számára díjak alapí- tása és kózsítása.

11. „Arra hatni, hogy a megye nevezete- sebb, népesebb helységeiben alkalmas és ügyes mesteremberek telepedjenek meg, kik aztán a gazdasági gépek és eszközök kijavítását foga- natosítani tudják.”

12. „Jobb gazdasági eszközök s különösen a vaskék elterjesztésén munkálkodni.”

13. „Vidéken, hol a selyemtermelés már di- vatossá vált, a gubókat, s azokat átszolgál- tatni a Pesten létező filandának, vagy pedig le- gomolytatni saját erővel.”

14. „Összegyűjteni községeinkben a megyé- ben szokásos napszámok arait, cselédek béreit s termelési költségeket, s ezeket az országos egyesülettel is közölni nyomatás végett.”

15. „Termelési versenyeket kellene fontosb növényekre nézve a megye egyes gazdái kö- zött intézni.”

16. Végül a vidéki gazdasági egyesületek tehetnének egyúttal a községi takarékmag- tára k megalapítására is legtöbbet; ők ösztö- nözhetnék egyzersmind a községeket, behozni határaikban bizonyos oksszerű mező- és sző- lő-rendet, mely utóbbi különösen a szürete- lésnek is — mit annyira elhamarkodni szeretnek nálunk — kívánatos határidőt szabhatna stb.

És hogy az ekképen munkálkodandó vidéki egyesületek eszközlésai mindenkitől könnyen áttekinthessenek, kívánatos volna: hogy azok a központi országos egyesületek évenként leg- alább is egyszer értesítsék munkásságuk ered- ményeiről és összes gazdasági állapotalkról: mely jelentések aztán az egyesület évkönyvé- ben foglalhatnának helyet.

A vidéki egyesületeknek nemkülönben fel- adatuk lenne: midőn az országos gazdasági egye- sület kiállításokat rendez, azt kitelhető módon gyámoltítani; valamint ennek kiállításai és köz- gyűléseiben, képviselők küldése által is részt venni.

Ha ezekhez aztán még az is járulna, hogy a vidéki egyesületek valamelyike, kísérleti kert- jén és faiskoláján kívül példányszáma 100-ot is létesíthetne: ugy természetesen, kitűnő mér- tékben fogna ez által hatásának gyakorlati esz- közeit öregbíteni. Peldánygazdaságok azonban már nagyobb pénzbeli erővel járván, a legtöbb esetben tanácsos lesz ezeknek létrehozatalát ké- sőbbi időkre hagyni.

Ime, mily közhasznu s mily sok teendő vár- na, egy igazán gyakorlati irányú vidéki gazda- sági egyesületre! Legyünk hát azon, hogy ilye- nek az országban minél számosabban kelet-

kezhessenek. Keletkezhetnek pedig, mihelyt az illetők igazán akarják.

És hogy ezen egyesületeknél minél többen érdekelhessék magukat, az évi díjakat nem ke- lene szabni. Őt pftnál többre nem javallanám a tagsági díjat tenni. Vagyonosabbak számára nyitva lehet tartani a szabad ajánlat útját is. Főleg azonban oda kellene törekedni, hogy a községek magukat ezen egyesületeknél akár ajánlat, akár évdíj fizetése mellett, kivétel nél- kül érdekeljék. Ekkép a létezés számára egy- szerre nevezetes alap lenne nyerve.

KÜLFÖLD.

A fejedelmi találkozások fényesora to- vább is fogna tartani, ha valósul, mit a „Nord”-nak Berlinből táviratoznak, miként III Napoleon a porosz hg előtt ugy nyi- latkozott volna, hogy a porosz királyt, ki őt betegségi ok miatt nem üdvözölhette, Berlinben személyesen meglátogatta.

Ugyan Berjiben mindamellett is, hogy Párisban a weimari találkozás meglepetést okozott, nem tartják lehetlennnek a francia császár és Őcs. k. Felsége közti talál- kozást.

Bécsből sept. 29-dikről írják a „P. N.”-nak: „A weimari találkozásban biz- tosíték látszik az orosz-francia hatalom- fensőségi vágyakodások ellen, a még fűg- göben levő vitályok békés, s ha csak meg- közelítőleg is kielégítő megoldása mellett. E császári találkozások képezik azon helylyelközzel gyűlöletes feszültsé- gek végelhangzását, melyeket jelenkorunk a keleti háborúból örökölt, s így legalább helyreállítják a különféle europai kormány- körök közti kölcsönös rokon- és ellenszen- veknek némi egyensúlyát.”

A moldova-oláh ügy most már nyil- ván elérte voltaképpeni tetőpontját. A illető kabineteknek most már tisztába kellett jön- niök azzal, továbbra is fogják-e és meny- nyiben az eddig követett politikát követni és védelmezni, s miféle engedményekre készek. A kabineteknek továbbá — ha ké- sőbbre vagy Európa békéjét vagy saját becsületüket compromittálni nem akarják — már most kell netaláni visszavonulási utjokra bekanyarodniök, s a merev elvtől a kie- gyezkedéshez átmenetet keresniök. A kie- gyezkedés pedig alkalmasint bekövet- kezik. Milyen lesz ezen kiegyezkedés, t. i. a fejedelmi székek betöltésére nézve, pon- tosan meg nem határozhatni. Azaz egy bi- zonyosnak látszik, hogy most még a fran- czia és orosz kormány is felhagyott már azon tervvel, hogy a román középállam trónjára valami idegen fejedelmet ültesse- nek. A fényes kapu viszont és a statusquo buzgó védői most már heves ellenkezés nélkül békülnek meg a gondolattal, hogy a két fejedelemségnek minél egységesebb közigazgatása legyen. Az utóbbi párt azon- felül már egy éve belégyezett, hogy a hoszpodárság örökös legyen. Az egyetlen lényeges eltérés tehát csak a személybeli unióra nézve van. Hogyan fognak fordíta- ni ezen, éppen nem tudjuk.

— A francia hivatalos sajtó ért iga- zán az uralkodókkali bánás mesterségéhez. A „Constitutionell” többek közt a császár által Stuttgartban aratott roppant szeren- cséről szólván, azt írja szöszert, hogy o boldogság Ő Felségét tiz évvel fiatalabba tette. E boldogság teljes kielégéből mégis tán hiányzott egy csepp, a midőn látnia kellett az orosz czárné véletlen megérke- zését Stuttgartba, s Eugenia császárnénak a koronás fejek köréből kimaradását, tán éppen azon rejtejt okból, mert az orosz czárnő nem kívánt a „parvenu” nejjével találkozni.

— Az indiai lázadás folytán csaknem minden persa városban nyíltan panas- kodnak a miatt, hogy az alkalmat nem hasz- nálják fel, az angolokon boszu állani. A sah azonban, mint látszik, még nem igen bizik a dologban, vagy legalább még ha- bozik.

— A holsteini rendek ismét alku- dozásba kívánnak lépni a dán kormányval, azért ez ügy most egyelőre nem fog a német szövetséggyűlés elé kerülni. Anémet nagy- hatalmak egy a dán kabinethez küldött jegy- zékben kimondják a holsteini rendek ma-

galatása iránti méltánylásukat, s egyúttal azon reményeket nyilvánítják, hogy a dán kormány az alkotmányjavaslat körül nyilvánult óhajoknak eleget teend.

— A perzsa sah végre meghagyta Herat kiürítését, s a béke fölfeltétele teljesítve van; de hogyan? A perzsa főparancsnok Murad Mirza kivonult ugyan Heratból, de a várostól három órányira állította fel seregét, Teheránból új parancsokat várando Herat területére nézve; valószínűleg pedig, hogy időt nyerjen, míg a városban eljársának azon játékok, melyet várni lehet. A perzsák, mint szíiták, a sunnitákat annyira nyomták, hogy mihelyt Murad Mirza kivonult, azonnal fegyverhez nyultak az utóbbiak, s e vizsaly jó alkalmat nyújtott a főparancsnoknak, újból bevonulni a városba a rend helyreállítása végett. Aug. 10-ig Herat kiürítése még nem történt meg.

— A „Times“ írja: „örömkre szolgál jelentetni, hogy a magas porta londoni követét oda utasítá, miszerint a lord mayornak az indiai események folytán megkárosultak fülseglése 1000 fontot kébsítsen. A mahomedán vallás elismert feje részéről ilyszzerű rokonszeny; nyilatkozata mennyire fontos, könnyű felfogni.

— Oroszországból jelentik, hogy az örökös jobbágyság szabadon bocsátása ügyének elrendezésével megbízott választmány, a következő határozatokat hozta. A szabadon bocsátásnak három időszakban kell egymásután megtörténnie, melyek közül az első az előkészítő rendszabályoknak, a második a szükséges lépések teljesítésének, a harmadik pedig a törvény által meghatározandó definitív rendelkezések leend szánva. Császári manifestum által ajóságbirtokok felszólíttatnak, hogy lassan-lassan örökös jobbágysággal azoknak szabadon bocsátása föltt értekezzenek. Az ily módon, a földesurak és jobbágyságok között kötött szerződésben a következők három záradékának okvetlenül ben kell foglaltatnia: 1) A minden jobbágnak majorságul, s gazdálkodásul bérbe adandó föld elegendő nagy legyen arra, hogy az ő és családja megélhetését biztosítsa; 2) Az eddigi örökös jobbágyság kötelezzék magokat, hogy az eddigi birtokukban levő földet és telket legalább most rögtön el nem hagyandják; 3) A szerződésben az államnak fizetendő adó biztosítsák. A többi föltétel a szerződő felek közös megegyezésére bízatik.

UJ POSTA.

— Weimarban october 1-én ausztriai Császár Ö Felségének a belvederben tett látogatásakor, Sándor csár a lépcsőig jött Ö cs. kir. Apost. Felsége elé. A két felség a legszívélyesebben megölelé s megökölöl egymást. Sokáig beszélgettek egyedül egymással, s együtt kocsiztak a városba vissza. — Oct. 2-án korán 2 1/2 órakor az orosz császár Drezdába elutaztak. Az utóbbi az nap estvé visszatérő volt Weimarba. Az orosz császári család a kis nagyhercegnő rosszullete miatt még néhány napig Weimarban fog maradni.

— Az orosz császár, mint írják, octob. 6-án Lengyelország királyává fogná magát koronáztatni. Azerremegrendelt koronázási szekér sz. Pétervárból már megis érkezett Varsóba.

Londonból sept. 29-ről írják: Clarendon lord egy tudósítást küldött a londoni lapokhoz, mely szerint a Delhi ostromló hadseregnek aug. 15-kén 11,000 főre kellett szaporodni, Nicholson hadcsapatával együtt. Azon csapatokkal, melyeknek megérkezését szeptember első nap-

jaiban várták, az ostromló sereg 15,000 főre menend. Aug. 20-ra várták Delhi megrohanását. A delhi király capitulálni ajánlkozott, ha nyugdíját 15 lakhról 36-ra emelik. (Egy lakh = 100,000 prft.) Ezen megadási föltételt nem fogadták el. Rablókak és gyilkosokkal nem egyezkedhetik Anglia. Föltétlen megadást követel. Lucknow sorsa miatt nagyon aggódtak, hogy élelembíány miatt nem tarthatja magát. Ujabb tudósítás szerint új provisiót kapott.

— Párisban. mint írják, némi figyelmet gerjeszt az a hír, hogy az ausztriai császár october hóban Napoleon császárral istalálkozni fogna, úgy hogy az osbornei utazást ide számítva, ez a negyedik jelenését képezné az uralkodó felségek egyetértésének. Meglehet az is, hogy e hirlalamb csak annak jelöl van kibocsátva, hogy Párisban óhajtanának ily találkozásat.

— Napoleon császár oct. 2-dikán Párisba érkezett, a császárnéval Chalonsba utazandó, a hová délben el is indultak.

Bécsi börze. october 3-dikán. Erd. urbéri papir 78 3/8. Magyar urbéri papir 79 1/16. Nemzeti kölcsön 83 1/8. Arany darabja 4 fr. 57 1/2 kr. Ezüst 5 3/8.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

(3-3)

3248 P. sz.

(3-3)

3186 P. sz.

3187

Hirdetmény.

Földtehermentesítési tőkék utalványazása iránt.

A szászvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az erdélyi nagyfejedelemségi cs. k. országos földtehermentesítési bizottmány 1857 aug. 17. ról 3593 sz. alatt kelt jogérvényes felszámítási határozatát Sándor Gergely úr részére a m. ilyei, dévai és m. solymosi járásban szászvárosi kerületben fekvő s alább megnevezendő volt földesuri birtokai után járó kárpótlási tőke s annak járulékára nézve, az utalványozási tárgyalások megkezdése végett, ide leküldötte.

Felhivatnak tehát ezennel az 1856 jan. 1-én kelt s a birod. törv. lap 7 számában közzölt cs. nyiltparancs s a m. ministerium 1857 apr. 8-án kelt s a birod. törv. lap 77 számában közzölt rendelethez 1 §-a értelmében.

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok vagy jogokrai igényeket az 1853-ik évi május 29-kén kelt nyiltparancs főbirod. törvénylap 100 sz. engedélyéhez keppest az 1854 augusztus végével lejárt egy évi határidő alatt bírólalag érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azok, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez keppest a viszszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsék be vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamatjaira igényt más jogczimból támasztanak, hogy ebbeli jogait érvényesítsék.

4-ör. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt betáblázása folytán a kármentesített jószágra elsőbbségi jogat igényelnek — és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsék be, — ellenkező esetben minden 1, 2, 3 ik pontok alatt kijelletteknek csupán az tartatik föl, hogy netaláni jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamatja huzásairai joga e tőke kirendelése iránti tárgyalásnál elismertetett. A kimutatások s bejelentések irásban beadandók, melyben egyszersmind a bejelentőnek vagy meghatalmazottjának vezeték és keresztnéve, lakása ugyszintén a támasztott igény pontosan kimutatva legyen, melynek bejelentési változhatatlan határ napjául nov. 15 1857 tüzeit ki.

Egyszersmind azok, kik a fentebb meghatározott igazolásokat, vagy bejelentéseket a hirdetményi határidő alatt benyújtandották, ezennel felhivatnak, hogy a kárpótlási tőke utalványozása végett tárgyalása 1858 jan. 16-án délelőtt 9-kor mint kitűzött tárgyalási határnapon ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel úgy fognak tekinteni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyúttal megjegyeztetik hogy a fennemlített tárgyalások a földadóra nézve ideiglenileg felállított országos bizottmány által netalan utólagosan kitisztított tőkére is figyelmet fog fordítani, és hogy minden hitelezők, kik bejelentéseket elmulasztottak, minden ebbeli igényöket a jennemlített császári nyiltparancs 25-ik §-a 4-dik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

Végre kijelentetik miszerint a kitűzött határidőnek elmulasztása, vagy az illetőnek a tárgyalásról elmaradása esetében, többé az előbbi állapotba viszza helyezésnek, hely nem adatik; hogy a tárgyalások minden, a támasztott igények bebizonyítására szolgáló okmányok és bizonyítványok bemutatandók, s hogy a hirdetményi határidő alatt beérkezett igazolások és jelentések, ugy szintén a lejárt vagy tüstént felmondható adosságoknak a kárpótlási tőkéire utalása iránti kérmények a hivatalok alatt a cs. k. törvényszéknel megtekintethetők lesznek.

Sorszám.	A kerület és járás neve.	Helység neve.	A kárpótlott birtok.	Kárpótlási tőke fl. t. kr.	A likuitált tőke kamatolásának határideje	Kamatlárak 1847 júl. 1-jén kezdve az előbbi kamat. határ.	Megjegyzés.
1	Kerl. Szász. jár. M. Solm.	Gyertyános	1 telek 1 hord és 1131 ööl	39 84 3/4			
2	"	Arany	15 „ 77 „ 1302	1815 93 3/4			
3	M. Ilye	Runkor	14 „ 208 „ 1398	3481 13 3/4	Januar 1-én	4170	4 3/4
4	"	Gurasada	9 „ 54 „ 650	1269 28 3/4			
5	"	F. Boy	4 „ 15 „ 800	510 —			
6	"	Betresd	21 „ 71 „ 1271	1196 33 3/4	1858.		
7	"	Kimpuri, Kimpuri Szurdok	11 „ 81 „ 400	1625 —			
8	Déva	Stretye	3 „ 4 „ 1270	411 51 1/2			
9	K. Fejerv. Algyógy.	K. Rapolt	12 „ 66 „ 790	1551 13 3/4			
10	"	N. Rapolt	31 „ 146 „ 1216	3424 24			
Öszvesen .				15025 30 3/4			

Szászváros 1857 august, 31-kén.

A cs. k. kerületi törvény. tanácsából.

Sorszám.	A kerület és járás neve.	Helység neve.	A kárpótlott birtok.	Kárpótlási tőke fl. t. kr.	A likuitált tőke kamatolásának határideje	Kamatlárak 1848 júl. 1-jén kezdve az előbbi kam. hat.	Megjegyzés.
1	Szászvárosi kerület, n. halmágyi járás	Pleskucza	133 tel 401 h 310 ööl, 1 ft. 10 kr. évi jöv.	9361 11 1/2	Januar 1-én	2476	1 Előlegesen
2	dto	Dumbrava	33 telek, 173 holdat tevő, 1 frt. évi jöv.	3460	1848		
Öszvesen .				12821 41 1/4			

Szászváros 1857 szeptember 4-kén.

A cs. kerületi törvényszék tanácsából.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Mai számunkhoz két negyed iv melléklet van csatolva.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A sz. udvarhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. sept. 18-ról 2813 sz. a. felhívja Földvári Ferenczet ellene a szék. udvarhelyi ref. collegiumnak tartozó 1327 magyar váltó ft. 28 fillér kamat hátralékát iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási határidő f. é. oct. 31-én d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Seidel János.

A Szászváros (Broos) megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 21-ről 3012 sz. a. tudatja, hogy Csolnoki Kata és Válya Ignác felfogott 67 darab fekvőt Csalnokoson, V. Hunyadon és Alpestesen, a Szász Annának tartozó 631 eft. 42 kr. erejéig, f. é. oct. 25-ig és nov. 22-én közértesen el fogják adni.

A k. fejezérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 7-ről 2786 sz. a. felhívja alvinczi Barabás Gergelyt a káptalanok tartozó 280 rft. 25 kr. váltóbeli adósság iránt indított kereset védelmére 3 nap alatt. Részire kirendelt ügyvéd Borsos.

A székely-udvarhelyi cs. k. járás-bírószék f. é. sept. 17-ről 2784 sz. a. felhívja Földvári Ferenczet a sz. udv. ref. collegiumnak tartozó 1346 magy. váltó ft. 49 fillér iránt indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. oct. 30-án. Részire kirendelt ügyvéd Seidel János.

A k. fejezérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 14-ről 2912 sz. a. felhívja alvinczi Dobai Adámot a báró Schaguna András kezére

jutott 6000 ezüst rft. váltóbeli tartozás iránt indított kereset védelmére, 3 nap alatt. Részire kirendelt ügyvéd Borsos.

A tasnádi cs. k. járás-hivatal, mint törv. szék, f. é. aug. 11-ről 1712 sz. a. tudatja, hogy Békési János és neje elfoglalt 11 darab fekvőt Pele-Szarvodon, Kaudel Farkas részére 445 eft. 30 kr. erejéig f. é. oct. 19-én és nov. 10-én d. e. 10-kor a község házában közértesen eladják.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. aug. 29-ről 4522 sz. a. tudatja, hogy Réthi József elfoglalt 9 darab fekvőt Erdősinádán a Réthi Mózes részére f. é. oct. 30-án és nov. 30-án d. e. 10-kor a helység házában közértesen eladják.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. sept. 25-ről 4052 sat. sz. a. felhívja Szűcs Nyisztor, Moncza Szávujt, Oltyán Annát, Huszár Szonját, Huszár Molnár Vándor, Pintiye Szándujt, Huszár Juont vagy örököseit, Tóth Györgyöt, Fekete Lajost, Henzi Samuelt vagy örököseit, Zeyk Dániel és Domokos testvéreket, Ugron Lajost vagy örököseit, kiskoru Jakab Ferencnek tartozó adósságai iránt ügyvéd Scheitz Antal által indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. oct. 27-én d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Dobai György.

A székely-udvarhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. aug. 31-ről 2623 sz. a. felhívja a f. é. aug. 22-én végredelet nélkül elhalt ügyvéd Schönbech Károly Mátyás hátrahagyott

vagyonához igényt tartó örököseit, adják be oda örökségi nyilatkozatukat egy év alatt a hitelezők pedig követeléseiket f. é. oct. 30-án d. e. 9-kor.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. sept. 25-ről 4023 sat. sz. a. felhívja Bagosi Istvánt, Pálfi Zsigmondot, Horváth Lajost, és Jesenczki Józsefet vagy örököseit, Jakab Józsefnek tartozó adósságai iránt ügyvéd Dr. Scheitz Antal által indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. oct. 27-én d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Dobai György.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. sept. 25-ről 4012 sz. a. felhívja özvegy Mihálya Farkasné, Borosnyai Lukács Jánost, Nagy Mártont, Edra Józsefet, özvegy Krauszné, Nagy Sándort, Kovács Istvánt, Miklosfalvi Józsefet, Jánosi Györgyöt, Lányi Sándort, Holza Györgyöt és Demjén Tódort vagy örököseit, kiskoru Jakab Józsefnek tartozó adósságai iránt Dr. Scheitz Antal által indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. oct. 28-án d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Csongvai Károly.

Urbér-kirpóllási tőke-utalványozás

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 17-ről 8598 sz. a. tudatja, hogy Orbok Klára özv. Ambaris Ferenczének füzük-birtoka után 556 eft. 5/4 kr. kárp. tőke és

járléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 30-ig. Tárgyalása 1858 január 29-én d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 17-ről 8599 sz. a. tudatja, hogy Orbok Elisa Keresztes Antalnének szász-új-ősi birtoka után 1797 eft. 4 kr. kárp. tőke és járléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 30-ig. Tárgyalása 1858 január 29-én d. e. 10-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 3-ról 7969 sz. a. tudatja, hogy gr. Haller Borbára özv. gr. Bethlen Józsefnek és fiainak gr. Bethlen Józsefnek, Gábornak, Emilnek, és Kamillónak m.-lekeneczei, k.-iklandi, és m.-orbói birtokuk után 57,109. eft. 58 kr. kárp. tőke és járléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 10-ig. Tárgyalása 1858 január 15-én d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 14-ről 2146 sz. a. tudatja, hogy Tóth Józsefnek és Fodor Mária asszonynak krasznami-hályfalvi birtoka után 424 eft. 48 kr. kárp. tőke és járléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. dec. 14-ig. Tárgyalása 1858 febr. 13-án d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 7-ről 2093 sz. a. tudatja, hogy gr. N... Anna Haller N... urnak varsolczi birtoka után 5403 eft. 5/4 kr. kárp. tőke és járléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 20-ig. Tárgyalása 1858 febr. 26-án d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(262)

Földabrosz.

STEIN JÁNOSNAI Kolozsvárt és WIT-TICH JÓZSEFNÉL M.-Vásárhelyt kapható Erdély-nagyfejedelemségnek helyszíni különmemű és postaföldképe

4 táblában, a legújabb politikai és törvényszéki felosztás szerint. Ára 3 ft. vászonra húzva csinos tokban 5 ft. p. p.

(1-3) (261)

Burger Zsigmond

Könyvkereskedésében Szegedén megjelent és következő erdélyi könyvtáraknál kapható:

Brassóban: Németh V. — Kolozsvár: Stein J. — M.-Vásárhely: Wittich J. — Szegedben: Filtsch S. — Steinhausen T. — Segesvárt: Habersang K. G.

FEKETE FERENCZ: Utmutató kántorkönyv, melyet romai kath. anyaszentegyház-szer-

(1-2)

tartásu magyar kántorok számára missale, rituálék és sok új énekekkel meg bővítve kiadott; 3-ik kiadás, f. zve 1 ft. 36 kr.

GARTNER FERENCZ Utmutató a hangszórtatás útján olvasást tanításhoz; a szerző módszerét használva és a magyar néplanodák számára írta Kemelen Győző, csinosan fűzve 30 kr.

KEMPELEN RIZA Beszélyei. 4 kötet fűzve 4 ft.

RICHTER F. Legújabb orvosi házibírálat, vagy az orvos. Egy közhasznú népkönyv.

Német után írta, bővítette és a magyar nép természetéhez alkalmazta Rakitói Alajos, Szeged város oryosa, Keményen kötve 1 ft.

TÓTH LÁSZLÓ. Népszerű szavalmányok gyermekek számára, fűzve 24 kr.

TÓTH KÁLMÁN. Szász új költemény. Csinosan fűzve 1 ft. 20 kr. Lipcsei fénykötésben 2 ft. 40.

ZSCHOKKE H. Wolfenbütteli herczegnő. Fordítá Bárány Ágost. fűzve 40 kr.

megtorve, saját dynastiája körüli terveinek ura lehessen. És kezdte barátkozni az oroszokkal; az orosz-moldva határszabályzás, az aldunai tartományok egyesítésének kérdése, elég alkalom volt oly deferenciákra, melyek által itt-ottan népszerűség fénye nöhett, a nélkül, hogy valaminek érdeke a frank birodalomnak koczka zva lett volna.

És lám ezen tulbarátkozó kacsintgatások mit hoztak. Az orosz czár ügyes tapintattal szembe tette a weimari látogatást a stuttgartival, s ezen kicsinynek tetsző ügy kiegyenlített a Szabastopolnál nyert kudarcot.

meretlen népség még nyilatkkal csatázik, s nagy lovas táborai val szaladást színelve szórja vissza nyilait ellenfelére, éppen mint egykor Árpád magyarjai?

Ki nem ohajtott felfedezője lenni az ázsiai magyar telepeknek, melyekről, mint a napokban Medgyes megjegyzé, egy Güczlaff monda regéket Európának; ki nem akart első borulni az időben és viszonyokban elefelelt testvérek kebelére?

Még csak pár év előtt utazta meg egy sorsüldözött hazánkba China és India ismeretlen határát, s mily öröm volt neki

Es kerestük az ábrándok világában testvéreinket, míg benn egymást ignoráltuk, mi alatt benn hazánk kebelében, s a szomszéd, hajdan birodalmunkhoz tartozott Oláhfejedelemségekben, fajul elnaponként nemzetiségünk, sorvad le népességünk.

A Bánságban, az illir földön, s a Dunán innen s túl holmost aszerbek laknak a régi Nándorvár környékén; hová lették a magyarok, kik Zsigmond s Hunyadi zászlói alatt csatáztak? Ki védelmezte intézvények s mivelődés által azt a szép nemzetiiséget, mely oly fontos ékül áll itt a ger-

hogyan nemzeti civilisatióink oly későn ébredhetett, s éppen akkor, midőn Európa sebesen kezdett haladni a jog-egyformaságtanain, s a jobbajgy-felszabadulás, s a nemzetiségi igények követelő szava egyszerre emelkedett a mi kibontakozásunkkal a latinizmus bilincseiből, és a mi nemzeti ébredésünkkel.

De civilisatióink bár roppant sebesen halad, s nagy hódítást tett a nemzetben, még csak a felszínen áll.

Ne ámítsuk magunkat, nemzetiségünk még nem a legalsóbb régiókban is folyvást sorvad, s szívja magába az idegen elemet;

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

III.

Szerelm és nagy ravágyás.

(Folytatás.)

En ! ? . . . Megbocsáss, kegyelmes asszonyom, de túlszigorú vagy irántam, — viszonzá Keszérű, heveskedő göggel. — Meglehet, hogy modorom nyers . . . ezt annyiszor hallám már szememre vettetni, hogy végre magam is beleegyezem . . . de szándékom nem vala sérteni ez ifju jövevényt, s nem tudom miért kellene magamat bocsánatkérés aláznai. Lova mindnyájunkat bámulatra ragadott; én rögtön elhatároztam azt megvenni, ha mindjárt ezer aranyforintot kellene is érte fizetnem; kértém azt, s hánykolódó feleletet kaptam.

— De Keszérű ! . . . Mit tehetek én róla, hogy várkapitány uram oly érzékeny ! ? Egyébiránt, meg lehetsz győződve, asszonyom, — tevé hozzá a koros leve, a férfui feltékenység sarcasticus mosolyával nézve végig hősünk ifju, deli természetén: — ha tudtam volna, hogy Márkházi uram pártfogottad, több előzékenységgel, sőt oly kedvkereső nyájassággal intéztem volna hozzá szavaimat, mint a legszerencsésebb halandó-

hoz illik szólni, a kinek boldogságát méltán irigylhetjük mi, Erdély kevésbé szerencsés fiait.

— Elég ! . . . szavaid értelmében illetlen czélzás rejtezik! — kiálta fel a hölgy lángha borult arczal: — uram, ily vakmerőség menthetetlen még akkor is, ha számba vesszük azon viszonyt, a melyben valaha egymáshoz álltunk, és a mely tán több szabadságra jogosít fel.

E szavakat mondva, haragtól villámlo tekintetét haraggal és keserűséggel fordította el.

— Nekem nincsenek boldogított pártfogottjaim, s ha lennének is ! . . . téged illetne-e, uram, a bíraskodás Booskai Erzsébet első udvari hölgyének tettei felett? — folytatta büszkén, dorgálód. — En Márkházi e pillanatban először látom: de neve s körülményeiről előre értesítve valék . . . nem tartozik a dologra, hogy mi úton? . . . Pártfogásom ki volt kérve számára, mielőtt ismerém őt, s bár mit mondjon a gyöngédelen gyanúsítás, csak azért is ajánlanom a vajdanak. Senki ítéletétől nem félek!

— Asszonyom ! . . . Saphira ! . . . bocsánat ! — kiálta fel Keszérű a megbánás szomoru, engesztelő hangján.

Leirhatlan az érzemény, mely Márkházi egész valóját átjárta, midőn hódító szép pártfogóját, e büszke, deli asszonyt, a ki benne a férfui legszenvedélyesb vonzalom minden érdekét fel tudá ébresztetni, Saphira varázshangzau nevén hallá szóllatni.

Es e hölgy valóban Mozyin Saphira volt, Báthori Kristóf nejének első udvari hölgye, Izabella királynő egykori kedvesének, a híres Nizovszki Szaniszlóknak özvegye és a havasalföldi vajdanak leánya, a ki, mint beszélék, atyja beleegyezése nélkül követte volt Keszérű Mózes Erdélybe. E regényes lépése örökké is talány maradt; mert e férfui, a kivel első kalandját játszta, leszámítva gazdagságát és hősiességét,

nem volt a legcsábítóbb egyéniség. Alig is élt vele néhány hóig, elvált tőle és úgy nyújtá kezét Nizovszkinak, a ki egyike volt a legszebb, de egyszermind szerelem dolgában a legváltozóbb természetű férfiaknak.

Azonban lesz alkalmunk tán később megismerkedni mindazon körülmények és indokokkal, a melyek e hazánk évkönyvében emlékezetes nő élete történetére és jellemére vonatkoznak.

Legyen most elég tudni, hogy szép volt, szebb talán, mint festeni tudnám bajait, de mivel szerelmi kalandjai csak fájó emlékeket és egy rögeszmét hagynak lelkeben hátra: hogy nem született boldogságra ! második férje halála után szent nagy esküt tőn, hogy özvegyi fátolyát sirig hordozandja és a jait férfui csók soha többé az életben nem fogja érinteni. Éppen nem volt ez titok az udvarnál, sőt, igazán szólva, ez ascetái fogadás nem egyszer elméncz-kedések tárgyául is szolgált a vásottabb udvaroncok körében; mindazáltal az udvarlónak egész serege tett kísérletet megingatni határozatában a szigorú erényhősnőt, a ki nemcsak bájai, de birtokaira nézt is gazdag vala. Legvisz-szautesit hatallanabb vala ezek közt Keszérű maga, a ki a köztük már rég megszűnt ugyan, de illemileg mégis nem egészen elforodott bizalmas viszony jogán legelőli helyezé magát, sőt nem egyszer szabadságot vett a türelmetlenkedő feltékeny szerepét is játszani, mint azt ez alkalmal is tevé.

— Kegyelmes asszonyom ! — szólt Márkházi, kinek arczán s tekintetében meglepetés, öröm, félelem és elragadtatás festődött: — örökké áldani fogom e pillanatot, a melyben ily váratlanul találkoztam össze magas személydel, kinek, mint kegyes pártfogómnak, legyen szentelve ezután életem minden lehető értéke ! Valóban . . . vajha elfogultság ne kötné

meg nyelvemet, hogy fejezhetném ki szavakban a tiszteletet és büszkeséget, a mit e pillanatban érez szívem, midőn engem, uldozott bujdosót, ez ország legszebb és legerényesb asszonya méltat védelmére fölvenni. Tisztelet és hódolat legyen szívem szerint legkedvesebb adóm, a mivel ily kegyért tartozom ! — kiálta fel ragyogó tekintettel, a lelkesedés rezgő hangján, mely kedvezőleg látszott hatni az egész társaságra, legkivált pedig az erdélyi vajda növendék-leányára, a kinek kőkényszemei részvét és rokonszenvtől ragyogtak.

E szavak után levevé darutollas süvegét, a mely alól gazdag gesztenyészín furtjei alálul-lámzóttak és tisztelete jeléül mélyen s kellem-teljesen hajolt meg lován. Aztán egyszerre büszkén kiegyenesedvén, nemes bátorsággal mondá:

— Most pedig, ha úgy tetszik Keszérű uramnak, ám próbálkozzunk meg egy kisé. A leczkét, a melyben részletlenül kívánt, kész vagyok elfogadni, akár komolyan, akár csak tréfából nyujtsa azt.

— Istenemre, derék ! . . . Hé, ide hamar azokkal a kápojatokkal ! — kiálta a herkulési termettel megáldott dalia, égető vágyat árulva el megragadhatni az alkalmat, hogy Márkházinak a társaság láttára szeme közé röptessen néhány a hajigáló eszközök közül, a melyek nem valának ugyan rendes szigonynyal ellátva, de egy ily izmos karu férfui kezében még se látszóttak éppen ártalmatlanoknak.

— Megtiltom, hogy összetűzzetek ! — szólt közbe Saphira komoly, parancsoló hangon. — Azon összeszólalkozás után, a mely férfui büszkeségeket fölingerlé, úgy hiszem, egyiktek se tudná megállani, hogy a játék határait át ne lépje. Aztán est is van már. Ideje, hogy fölmenjünk a várba.

(Folytatjuk.)

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 132-dik számát.

a mennyire a főbb körökben francziáskodtak, annyira oláhokodtak alant, s alakult egy vegyes nyelv, melyet majd mindenhol hallhatni a Maros alsó vidékein s a Mezőségen, melyből csak egy tételt jegyzek ide, hogy olvasóink nevéssenek vagy elszomorodjanak rajta, a szerint, a mint ékérdest ártéreztek.

Nem hallottak-e önök, uraim, ily beszédet, még az apróbb nemesség ajkain is: „Gyes ne máj beszélj, hanem umplaj vizet abba a galátába, mert elszpukáltam a kezemet, aztán tegyél malmaligát a hirtgoba; de előbb add ide a fuszajt, hadd fonjam le azt a kájért, hogy aztán restyiald rá arra a matollára, mert mindjárt kell a kemása, aztán totá titá, elmehetsz pane lá muntye!”

Kérdek bármely erdélyit, nem hallotta százszor, ezerszer ezt a kétségbeesztő magyarságot, a mint hallottam én egyszer a fennebbi tételeket bizonyos vármegyében meglehetősen birtoklássalú nőtől, a mint lehet állítani, hogy a hatszázezer magyarból, a 120 ezernyi nemes nagyobb részét, s 400 ezernyi székelyt kivéve, a többi tehát bizvást 1/6-a nemzetiségünknek ily korcsnyelvet beszél, s sorvasztja korcsosulása után szaporodó magzatait; s nem érezte-e minden gondolkodó lélek, hogy lánynevelő intézetek, népiskolák, s ekklesiák, papiszékek alapítása, olesó s népszéru könyvek kiadása s szétosztása, jelesen valamely m.honi lapban tett indítvány szerint, a ponyvairodalom kimivelése által hatni kellene ezen folyónos korcsosulás akadályozására; míg más részről azt, mit a csöndes mívelődés épít, szükséges, hogy socialis összevonszódásunk, a már ugy is meg-hiusult kasztviszonyok feledésén felgerjedett testvéri szeretet, nemzetiösszérzése a szegénynek s gazdagnak, hű szeretete minden-kiben a magyar vérnek, s tisztelte a míveltségnek megkoronázza.

De ha ezen lassu haldoklás még foly is itt, nagy mérvet csakugyan nem vett, sőt emelkedő civilisatiónk által naponként csökken, s különben is egy királyi pálcza alatt élő nemzetiségbe foly át tőlünk az a kevés vesztett vér; mi lett azonban, s még mi lesz ama magyarokból, kik szomszéd tartományokban azon időkből maradtak le korunkig, midőn még a magyar birodalomnak három tengerpart virányai vetének határfalat, s kikre gondolni, hatáskörünk szerint, szintén nemzeti feladatunk? — A szomszéd aldujai tartományokban élő magyarok helyzetéről, s irányukban teendőkről fogok nemsokára röviden értekezni.

Dózsa D

KÜL ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly. (Folytatás.) Argostól délkeletre a Naupliába menő utban fekszik Tiryns, Dalamanari nevű falunál, a nevét nyerte Tiryas nevű hősétől a régi hellen időnek, ki az Argos fia, ez pedig a Zeüsé vala, mikor a Danaus utódai Acrisius és Proctus az Argos királyi széke felett harezolnának egy más ellen. Acrisius Proctust elűzve, ez a lyciaiakhoz folyamodik segédért, kikkel vissza térve, újból harezra kel testvére Acrisius ellen, végre kibékülve, Acrisius megtartja Argost, Proctus nyeri Mideát, Tirynst és a maga biztosítása végett építteti a Lyciából hozott cyclopsokkal azon nevezetes tiryinsi falat, mit, valamint magának Proctus lakhelyének romját, Pausaniás látott. A falnak csekély maradványi látszanak még napjainkban is. Azután Perseus azon bánatában, hogy apósát, Acrisiust, egy harezjátékban megölte, az őt illető argosi királyságot felcserélte a Proctus fiával Megapenthéssal, miszerint Tiryns, Mykenae Perseus kezére szállott, Argos Megapenthésé lett. Kevéssel azután az eként megosztott Argolis ismét egy fő alatt egyesült, a mikor is Tiryns Argos alattvalója lön. A persa háboru után az argosiak azon célból, hogy álladalmuk erejét egy pontban egyesítsék, lerontották Mykenae, Tirynst, Mideát és lakosaikat Argosba költöztették. Proctus Tirynst kikötőnek használta és ottan a tenger partján voltak leányainak sírjai. Homer és Pindár is emlékezik Tirynsről.

1829-ben a Capodistriás kormánya alatt egy példánygazdaság keletkezett Tirynsben és szép jövővel biztatott; de a kislélekűség csak hamar megbuktatta a nemes tervet, kontár kezekre bízván annak kezelését. A mostani békés állapotja Hellásnak lassanként valamint egyéb sebeire, ugyerre is elfogja hozni a kívánt gyógyszert.

Febr. 3-án délután egy, tanyáktól és kertektől szaglyozott tágas székért bevezetett Naupliába, melynek magas várát már az argosi fellegváról láttam; örvendtem a hely látásán, a jó karban álló várat közelről megpillantva; és még kettőztette örömetem az is, hogy az én telhetetlen kalauzum az Argosból Naupliáig vezető utban egy életstár mellett szerencsésen meg szokott tőlem és engemet magamra hagyott. (Vége következik.)

Tasnád, sept. 19-kén 1857. Ugy teszék én is most, mint egy szelleműs delnő társaságába jutott falusi uracs, — kinek a nemzeti haladás, hon felvirágoztatási eszmék, nagyszerű világesemények, jólétet árasztó vállalatok, ipar s kereskedelmi fej-

lődések, az erkölcsiség emelkedése dargasztják keblét, — ezekről szeretne disputálni, s merő rózsaszínbe varázsolni a hazát, a kort, melyben szerencsése van élni és mégis elkezd a társalgást, hogy — milyen jó idő jár! — Hála Istennek! szépen esik az eső! dörög, a villám egyre cikázik a koválygó felhők közt, szórva imittamott haricskanagyságu jég darabokat is, melyek a lágy szőlőszemeket meglehetősen hasogatják. — A sok száraz és szeles napok után ma reggel elérkezett az óhajtvárt eső, új erőt adni a fejlődésben hátra maradt szőlőnek és az őszi vetést lehetővé tenni; — nincs tehát ok e részben az elcsüggedésre, — az urnak jósága legjobban tudja, mit mikor kell adni, — imádkozni kell, elcsüggedni soha, hisz maga a legsanyarubb időnek is meg van a maga jóoldala; mely az emberiség boldogságát előmunkálja, péld. tűz, jégeső, árvíz, ha nem dultak volna oly sokszor, edes kis hazánkban is, felvolna-e állva a tűz-jég ellen biztosító egyelet? keletkezne-e vízszabályozó társulatok? — aligha! — Engedje meg t. szerk. ur az esőről tovább fűzni a gondolatokat. Jég-és tűz ellen már lehetünk biztosítva, s bármost éppen jókor esik az eső, elvethetjük őszi gabnáinkat, de hát ha majd mikor ismét kellene, nem fog esni és történetesen előállna — ha nem is az egyiptomi — de egy két évi szárazság, s terméketlenségével megfosztana élelmi szereinket; — ugyan kérem, miféle társulatnál tudnók magunkat biztosítani az éh-halál ellen? mert a bécsi, triestzi életbiztosító egyelet az éhség ellen nem lehet biztosítani. — Kövessük hát az egyiptomi példát; minél előbb, annál jobb. Egyes helységeken is könnyen kivihető az, hogy a bővebb természettel megáldott években, takaréki-magtárak létesüljenek, csak jóakarati kell hozzá! a belső s külső előjárók egyetértéseigen sokat tehet, kezdeményezhet, és ha majd a szükségnek megfelelő takaréki-magtáraink lesznek; akkor elmondhatjuk: „bátrabban állunk szemben bármely vésszel.” — Addig pedig ugy vagyunk mindig, mint hitelezője kezében az adós. Ez ügyet talán jó lenne megegyeszer oda illeszteni a tűz, jég- vagy on-élet-biztosító- vízszabályozó társulatok hasznosságát ismertetéséhez, mert legalább vidékünkön egy példányra sem találunk a takaréki-magtáraknak; volt idő, midőn fel volt karolva ez ügy, s tanítóink sem mulaszták el annak hasznosságát növelőkeikkel megismertetni, — de azon kor elmúlt, az emberkört ért növelőkeikkel sok csapás, balsors és küzdelmek elfeledteték sok más-sal együtt e hasznos ügyet is.

Folyó hó 8-kán csendes alkony borult láthatárunkra, s nyugodtan nézett kiki az

éj eleibe, midőn az est homályából 8 óra felé, magas lángoszlop emelkedett az égfelé városunk legmagasabb pontján, — horzasztó volt a látvány, rémitő a harangok kebelrázó kongása, — el hamvadt a Cse-rei udvarban egy nagy istálló, egy nagy gazdasági helyiség, tisztalak, s a plebánia udvarán levő istálló tetőzeteik; a kár igen sok, szerencse hogy szélesend volt, különben a szomszédhelyen levő cath. templom is, igen ki levén téve a tűznek, elégett volna, csak a csendes idő okozta megmaradását, vala mint apalaknak is, az oltári ké-születben is igen tetemes kár lön, a megmentés eszközlése közben. — Alúz nevezett udvarban levő kocsis vigyázatlanságából támadt, — az istállóban felragasztott gyertya a reá nem ügyelés miatt leesvén, lángba borítá az almot, szénát. — Szomorú inté-példa, az ily eljárást gyakorló hanyag cse-lédségnek, a tűzzel óvatosan bánni.

Városunkban nagy mozgalmat idézett elő, az egyházi részletes zsinatnak itten éppen Mihály napján leendő tartásának hí-re; bizony már rége ideje, hogy Tasnád nem látott kebelében egyházi papi gyűlést; nem csoda ha szokatlan mozgalom szállta meg; reméljük is, hogy az igaz magyar érzelem ellen nem leend panasza egybegyűlendő lelkiatyáinknak. —

Mint hogy egyházi ügyről van a szó, ne hagyjuk említetlenül, hogy az érmelléki ev.ref. papság, a tanítókkal egyetemben, olvasóegyletet szándékoznak felállítani, tanácskozás is folyt róla, azóta miben legyen ezen dolog, semmi nem esett értésünkre. — De remélni engedi létesültét mielőbb azon körülmény, hogy mind két rendű belső hivatalnoknál az ügy me-leg pártolásban részesülni látszott, s föl kell tennünk, hogy az érmelléki egyház vezetői, belátták korunk előretörő szelle-mi haladását, s nem fog egy is el maradni akarni a kor-igényelt mívelődéstől. r. l.

KOLOZSVÁRI NAPLO

* (Gázvilágítás Kolozsvárt.) Nem hombug, nem elménczkedés, nem phantasia, hanem tény, hogy gázlángokat láttunk égni — egy kirakatban. Világított és pedig gázzal világított kirakat Kolozsvárt! Hallatlan valami városunk történetében. Az ember alig hisz saját szemének. S mégis úgy van! Krémer és Ral egyesült férfitőlonykészítők gazdagon ellátott raktárak az ujonnan felépült Fröhlich-házba téven át, oda a la Pest és Bécs rendezték be magukat, s virágzó üzletükhöz nemcsak méltó-nak, de legutányosbnek is találtak a gázvilági-tást, mely az egész csarnokot és kirakatot nap-pali fényvel árasztja el. Üdvözölve legyenek az első gázlángok Kolozsvárt, s kívánjuk bárcsak ezélszerűbb és jutányosb használásuk a boltok-

nő a kandalló lángjaiba, midőn egy inas Tor-nyait jelenté.

„Mond szaporán, nem vagyok hon, ah! márkéső.”

„Bocsánat asszonyom, ha alkalmatlan va-gyok; egyszerű látogatást akarék tenni, de a mint látom, nem akarék elfogadni, s valóban nem tudom mi okozta ezen hirteleni hidegséget; mi kivétel van bennem? miveltég, rang, ma-gaviselet? Gondolom nem vétettem ön előtt az illem szabályai ellen?”

„Semmit se vétett uram” mond a remegő Ilon. „De távozzék gróf, férjem nincs honn, ha-za talánna jöni, esedezem uram, az égre ké-rem, távozzék.”

„Értem!” monda szánakozólag Ártur. „Legyen meggyőződve asszonyom, hogy nyu-galmát, házi boldogságát háborogni nem szán-dékom. Magamat ajánlom.” Magát megillető-ve meghajta.

„Köszönöm gróf ur, ön nemes lelkét soha se feledem.”

Még egy szánakozó pillanatot velle Ilonra, távozott. Negyed óra múlva, a szegény nőt nagy zaj ébreszté föl szomorú ábrándozásából, fölpillantva, férje borzasztó, izgatott állapot-ban állott előtte. Ölelésére sietett.

„Maradjon asszonyom. Nincs szükségem egy hűtlen nő ölelésére.”

Megsemmisülve rogyott Ilon a támlányra vissza. „Mi jogosítá föl szép grófné, hogy légytököket tartson, míg férje távol van?”

„De édes Aladárom, tudsz kétkedni ben-nem? Hűségemben? Kérlek hallgass meg.” Es-dekte Ilon.

„Semmi mentség. Elég világos dolog, mi-alatt oda voltam, férfi vendége volt. Valóban, jól kiszámították, hogy hazajöttem előtt távo-zék a hű szerető, csak egy kissé igen eltelt az idő, mert asz. — györgyi útról láttam, miként

ALADÁR.

Eredeti beszély.

Gr. Bethlen Zsigmond-tól.

V.

(Folytatás.)

Szóltanul haladtak kocsiuk felé, midőn fel-ültek, kocsisának kikiált:

„Hajts Zoldpatakra.”

„De kedves férjem” mond Ilon remegve, nem volna-e jobb előbb szállásunkra menni, hogy ott békakolva, induljunk falura?”

„Komornád mindent utánunk hoz.”

„Tudom édesem, magam szeretem holmi-met elrakni, s igen ohajtánám, ha...”

„Semmi ellenetel asszonyom! én így aka-rom; vagy talán az udvarias Tornyait várja segédül a pakolásra?”

„Aladár” mond gyöngye hangon a szegény nő: „minő hang ez? Te tudsz kétkedni ben-nem?”

„Én mindent tudok, s ön asszonyom hall-gasson! ... haragosan vete magát a kocsi ván-kosai közé. Ilon kétségbeesetten zokogott. E nő, maga a jóság és szelidség, ki még csele-deihez se intéz egy sértő szót, éppen imádo-tt férje által tapasztaljon ily bánásmódot, ez ké-ségbeesztő; de a nő szív sokat ki tud állani. A legártatlanabb női teremtés, mintha csak fáj-dalomra lenne teremtve, s nyugodtan türi a reá mért csapást, bizva Isten jóságában, várja sorsának javulását.

VI.

Magas hegyek tetejéről a fenyő rengelegek örökzöldje virít mosolygva felénk, míg alant a legtermékenyebb földek, virágos rétek, hűs ligetek festői tájt tüntetnek a kanyargós úton haladó elé. Az Ölt medrébe, mint egy védpa-izs alá, alatt kis havasi patak egyhangu moraja vegyül az Isten nagyságát dicsőítő madarak nyi-lásában fekszik Zöldpatak helysége, mely-nek egyedüli díze a csinoság, rendben épített házak és szerény bádorgódelu egyháza. A hely-ségtől mintegy félóránnyira áll a Vargyasi csa-lád őskastélya, tornyos bástyáival s öt környező árkaival. Az árkok, hol hajdan víz folyt, s a régi harezos időkben a vér patakként omlott, most zöld pázsinttal rakvák, virág és bokor-csoportozatok díszlenek, különös ellentétben a felettek magasán emelkedő, most is kormos és löresekkel ellátott várfallakkal, melyek nem egy ostrom hevének lehettek tanui, az egész kas-télyt újabb kor-izlésű angol park veszi körül. A kastélyhoz Brassó felől egy út vezet, melynek szélei jegenyekkel jegyezvék, mintegy bizony-ságául annak, hogy ott századok óta főneme-sek valának e kastély lakói. Az úton haladva, a várak faragott, kőrácsokkal ellátott hidjára jutunk, mely a faragványokkal ékített íveken nyugvó főkapuhoz vezet. Az udvar maga nem igen tágas, de nagyon csinos, rakott kövezete tisztára seprve, istálló, kocsiszin, eselédla-kok mind ezen udvarra nyíló ablakai, ajtai zöldre festvők, a közepét egy magasán ugró kút szepíti, mely körül a négy szomorú fűz árnya alatt a kopók és agarak sokasága nyuj-tózik. A márvány lépcsőkön folmenve, cactu-sok és aloék izlésteljes rendezésben kösönte-nek. A két szárnyu, nagy tölgyfaajtó az étte-

rembe vezet, hol a falakon ősi család képek, s külön csoportozatban nemzeti fejedelmink arcz-kepei függenek, székek, asztalok, a régi nyel-ven nevezett tálas és póharszék a Vargyasi csa-lád régiséghez ragaszkodását tanúsíták. Min-den széken veres bőrre van hímézve a családi czimer. Hogy ha innen a fogadásra terembe lé-pünk, mintha az ő és új kort egyesítve látnók. A kirakott, fényezett padlaton drága török sző-nyegek vannak, a butorok zöld bársonnyal bevonva, állványokon ősi billikomok, serlegek nyugosznak a sok lakomák faramadait. A kan-nyugosznak keteg az aranyozott régi dal-lal on egyhanguan keteg az aranyozott régi óra, itt-ott elszórva, a virág-állványokon, chi-nai edényekben Flóra legszebb virágai virítanak. Hogy e kastély lakói mennyire pártolják az iro-dalmat és művészetet, bizonyítják az asztalo-kon a számtalan könyvek s hírlapok, a falon a festmények, a zongorán a hangjegyek nagy száma.

Egy téli nap délutánjára, Vargyasi Aladár neje, a kandalló előtt ült egy támlányban. Meny-nyi változás egy pár nap alatt. Arca halvány, nincs rajta azon érdekes pir; szemei könytel-jesek, nem sugárzik azokból boldogság, mint eddig, hanem mély bánat. Férje a bálí esemé-ny óta bizonyosnak híven neje hűtlenségét, a leg-gyöngédtelenebbül bánt vele. Reggeltől estig vadászott, s midőn haza jött, nem sietett, mint eddig, neje s gyermeke ölelésére, s ha oda is ment, röviden felelt, s durván utasítá vissza enyelgéseit. Ilon azonban még anyanyival inkább ilyekezett férje iránt nyájas, engedékeny len-ni, gondolván ez által meg nem szünt hűségé-ről bizonyossá tenni, de mind hiába; kedvencez dalait éneklé s játszá a zongorán, de azok hat-ás nélkül hangzottak el; izletesen öltözködött, de észre se vételezt.

Gondolatokba merülve néz a szerencsétlen

ban, utcákon és színházban is terjedjen el. Pium desiderium!

* Városunk közeletének kiigazításához több ponton hozzáfogtak. Hogy a tanácsnak ezen dícséretes intézkedése mennyire fog kiterjedni, nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy mi, más nagyobb városokban, mikor a közeletet felbontották, úgy láttuk, hogy az olyan helyet ideiglenesen felállított lámpavalkijelőlők, nehogy a sötétben valaki nyakát kitorjé. Tegnapelőtt este akárhányan megbottoltunk egy nagy gerendában és kőhalmazban a piaci templom közelében, a hol éppen felszedték a közeletet, s bizonyosan, ha a sötétben vagy egy kocsi e helyre rohan és e gerendán, homokhalmaz és kőcsopordon megdöccsen, szerencsétlenség is történhetett volna.

* Kolozsvár vidékén az itteni vadásztársulat kirándulásai a legközelebbi napokban megkezdődtek.

* A minap néhány napig tartott komor idő után, az ősz bérceink közt, mint rendesen, oly szép, hogy második tavasznak lehet mondani, a mint hogy a Szilvágyban mint értesültünk a borostyánfa (Magyarországon orgonafaj) újból, s így másodszor virágzik.

— E hó 6-kán a Kolozsvárral szomszédos Gyalu helységben az ottani E. gróf haszonbérletének egy asztaga gonosz kéz által meggyújtott. A tüzet az éber részvét megátolta terjedésében, az oltás alatt Droll hivatali segéd ur, Vikol és Kertész urak erőlyesen működtek, valamint a helybeli es. k. csendőrség is feltűnően viselte magát. Feltűnt az oltásban Kuthi Dániel s magát a vízi-puskával öntözve kezdé az égő asztagot szétbányítani, utána szintén felment Szathmári nevű ács legényével, s úgy sikerült megvédeniük az alig egy öl távolságra álló szomszéd asztagokat, s általuk a helységet a tűzvészől. Kintuntették még magukat a gróf E. kocsisa, Tordai M. és Demeter György közlakosok.

* Temesvárról írják, hogy a felsőbb helyen engedélyezett es. k. mezőgazdasági egyesület ottan megalakult. Az egylet elnökül a Bánság legnagyobb földbirtokosa Csekonicus János, alelnökké a csanádi székes káptalan olvasó-kanonoka Gábrriel József, s titkárává Pesty Frigyes jelenleg a keresk. kamara titkára is választott meg.

* Az orosz határszélről írják, hogy a császárnak legközelebbi Varsóban léte alatt az urbéri megváltásra vonatkozó rendeletet kiadta. E szerint a megváltás mindkét részre kötelező, s 1862-ig be kell végeztenie, másként az állam fog belélelegyedni. De a paraszt nem lesz birtokosa, hanem állandó bérlője a jószágoknak, mely rendelkezés a parasztok jelen műveltségének foka mellett az egyedül célra vezet. A népiszkola és mellett rendeztetnek, a gyermekek 14 éves korukig kötelezetnek iskolába járni, miből természetesen következik, hogy a jövődő paraszt-nemzedék Lengyelországnak egészen más lesz, mint a mostani.

* Igazán a congressusok idejét éljük. A pénz emberei Párisban congressust tartanak, a melyre báró Sina Simon is meg van hívva, mint egyike a nagyhatalmasságoknak. Bécsben pedig közelebből a táncmesterek tartottak congressust. Vajjon tárgyalás alá vették-e ama Prágában szerzett birodalmi négyest, a melynek első szakasza német, a második tót, a harmadik olasz, a negyedik magyar?

Gabona ár. Oct. 8-ról 1857. Bécsi-mérőjét

vágatott az az átkozott Tornyai, boldogságot sugárzó szemekkel, Brassó felé.

„Esküszöm Aladár, ártatlan vagyok.”

„Hagyjuk az esküt, azt hiszi, esküje által engedelmeskésre lágyítja szívemet? Nem aszszonyom! Mától fogva szobájából egy lépést se távozol. Látogatást, akár férfi, akár nő, el nem fogadand.” E szavakkal bécsapta az ajtót s távozott.

„Istenem! bocsáss meg neki. . . Mivel érdemtelmem e bánás-módot. Irgalom, kegyelem Istene, add vissza férjemet. Csak egy barátságos szó, egy szerető mosoly, s minden, minden feledve van. Oh, Geiza! mily igazak voltak szavaid. De mit cselekedjem, hogy megörvösöljam. . . Igen, irok Geizának, ő azt mondta: ha majd keresésig volna önmérvé, tölje azt Istenne helyezett bizalommal, s jusszon észébe, hogy van a távolban egy barátja és barátja, kik, bár mikor is készek önnek segélyre sietni. . . Igen, ő talán visszaadja férjemet.”

(Folytatjuk.)

NYÁRI ESTE.

„Jó éjszakát” mondott a nap végsugára. — A sok kis árnyékból harmatos este lett, mely odaborult a bércekre, völgyre, fára, — Mint gyermekére az anyai szeretet. — Csendes lett a vidék, mint az apai ház, A hol nincsen bánat, s az öröm elszunyadt; Csak egy eltévedt kis madár csipeget, lármáz, A míg megtalálja fészkehez az utat. —

Szárnya suhogása megrázza a lombot, Felkelti álomból a szegény levelet;

p. p. Tisztabúza 3 frt 24 kr. Elegybúza 2 frt 32 kr. Rózsa 1 frt 40 kr. Árpa 1 rlt 34 kr. Zab 50 kr. Török. 1 frt 56 kr. Pityóka 52 kr.

Végző a „Borászati közlemények” ügyében.

Ezen lap 114 száma 461-dik oldalán adott szavamat az itt következőkben van szerencsém beváltani. — Az éppen említett szám megjelenése óta küldöttek még hozzá előfizetési díjakat a következők: Kasza Dániel tanár N.-Enyedről 9 példányra; Hegedűs Lajos lelkész Gerendről 1 p.; Morócz István Gazd. Lapok szerkesztője Pestről 100 p.; Lengyel István Tordáról 11 p.; Cservenyák Antal N.-Károlyból 1 p.; Farkas Sándor Pécskáról 1 p.; Péterfi József főesperest M.-Vásárhelyről 3 p.; Lészai Dániel gyógytudor Szászvárosról 1 p.; Stein János könyvtárosnál Kolozsvárt van leszámitandó 10 p. ára. És így tisztelt előfizetőim összes száma 395, a pénzbekezdőké pedig 32; s tehát nekem is ezenharminczkét pénzbekezdő becses czimzete alatt leendő szerencsém szétküldözni az illető példányokat bérmentesen. — Az előfizetés ezennel be van zárva, s ezután 1 példány ára 1 ft 45 kr készpénz ezüstben. — Munkám öt első iva elhagyta már a sajtót, s most a hatodik iva szedik. Papír, nyomás, és betűk, remélem, kielégítők leendének, de betűereje kis nyomdánkunk gyengécske még, s így a munka, bár is ha szüzzellen, de csak lassan halad előre, úgy hogy a tizenötödik iva javítástól jórészt csak tova Karácson körül remélhetem megtenni; teljes tisztelttel kérem tehát az illetőket, méltóztassanak további türelmükkel is megajándékozni, mert bizony az én részemről nem mult el semmi, és nem is fog mulni. M. Váshely, szeptember 30-n, 1857.

Vajda Dániel.

KÜLFÖLD.

— A legújabbban véghezment monarchia-értekezletek a politikai hírkövacsoknak elég anyagot nyujtnak. Minthogy e hírek mind egyig jólértesültektől származnak, természetesen egyforma jogot tarthatnak ahhoz, hogy higye vagy ne higye azokat a közönséges emberia letzése szerint. Nem minden bir azon szerencsével, hogy a fülét hallgatözva tehesse titkos kabinetek kölcsölykaira, és nem minden vitte még addig, hogy magas uraságok hákogásából, s egy diplomata homlokán képződő ránczhieroglyphékból egész történeteket tudjon kiolvasni: azért nem marad egyéb hátra, mint hü szolgailag elmondani egy-két hirt, s azoknak egymással ellenkezések felett ártatlanságban mosni a leíró kezét. Így egy jólértesült ismét azt akarja tudni, hogy az osztrák és orosz császárok közti összejövetelnek a porosz király lett volna közvetítője. Szintoly kevésbé egyeznek meg arról nézve is, melyik oldalról történt a kezdeményezés: osztrák vagy oroszról-e. Mi az értekezletek eredményét illeti, minden nap új meg új versiót közöl arra nézve is. Mintegy rajnai lap párisi levelezője írja, a stuttgarti összejövetel mindkét

császár megelégedésére ütött ki, s egy különszerződés megkötése volna kilátásban, mely azonban az april. 15-ki (Anglia, Franciaország, s Ausztria közti) szerződés mellett állana fenn. Egyébiránt e hír homlokegyenest ellenkezik a félhivatalos „Zeit” azon állításával, miszerint Stuttgartban az aprilisi szerződés felbontása volt tervben.

— A stuttgarti és weimari találkozás eredményét kedvezőnek tarthatják az illető nagyhatalmak; ámde lesznek oly kisebb hatalmak, melyeknek a gyümölcs nem fog oly édesen ízleni. Svédország például, mint tudjuk, a keleti háboru vége felé nagyon is közeledett nyugat felé és Oroszországnak határozottan hátat fordított azon reményben, miszerint a háboru erőlyesen fog folytattni. De a háboru éppen nem úgy folyt, sőt most a francia és orosz császár közti nyílt közeledés történt. Jaj neked most már kicsi Svédország, mert francia jóakaródra többé nem számolhatván, az éjszaki medve tángyér-tápnak lapogatását meg fogod bizonyynyal érezni. Piemont szintén, mely annyira örült az éjszaki sima jégoszor barátságának, keserűen fog édes álmából fölébredni, ha csakugyan azt álmodozta, hogy az orosz kegynek egykor majd Ausztria ellen hasznát vehetni fogja. A kedvest játszó Ganymedes magasabb olympusi érdeknek feláldoztatik. S tán a dunai fejedelemségek unio-ittas lakosságának sincs oka a weimari találkozásban igen sok felbátorítást találni, midőn az unio leghatalmasabb támasza annak legelszántabb ellenével világ láttára összeölelkezik. Nehogy e szoros ölekezésben kiadja páráját a vékony dongáju teremtes!

— Sikerülend-e Napoleon császárnak a dán-holtsteini vitát, mely kizárólag német ügy, a párisi értekezlet eldöntése alá vinni, nagyon kétséges. Ő legalább semmit sem mulasztand el, hogy külön követség által a másodrangú német királysággal, befolyást alapítson magának a németországi viszonyokra. Tán ezen német királyok azon magas személyiségek, kikről írják, hogy minden pillanatban érkezhelnek Németországból a francia földre.

— A hivatalos berlini „Zeit” a weimari és stuttgarti légyottokat egy cikkel kíséri, melyben az a legjellemzőbb, hogy abban az európai lefegyverzés és sereg-leszállításokról terjengő hírről egyetlenszóval sem történik említés. Azon két nevezetes találkozás első gyümölcseül a dunai fejedelemségek jövője fölötti ki egyezkedést teszi kilátásba.

— A dunai fejedelemségek ügyében a „Hamburgi Börsé”-nek ezt írják Bécsből: „Lehet, hogy a francia és orosz követ sürgetésére a török kormány kényszerítve fogja magát érezni az egyesítésbe belélegezni. De az ellen, hogy a francia és orosz ültessen be uralkodót az egyesült fejedelemségekbe, Ausztria és a porta oly erős óvást fog tenni, hogy vagy a Doko-Romania eszméjével kell felhagyni, vagy pedig összeütközés történik, mely egész Európára nézve nagy szerencsétlenségnek lesz nevezhető. Ausztria sokat képes áldozni a békeért, de ha arról talál szó lenni, hogy érdekeit lábbal tiporják, nem fog visszarettenni egy orosz-francia szövetségtől sem!”

— Franciaország fegygyarmata Uj-Caledonia leendő. A francia uralomnak itteni megszilárdításával az emberhus-éves meg fog szüntetni. Az új kormányzó abenszülötteknek, kik mint tudva van, igen szeretik felebarátjaik husát, tudtára adta, hogy ezentul az emberhus-éves gyilkosságnak fog tekintetni, s mint ilyen büntettetni.

— A sz. Ilona-éremért Németországból pályázók száma már több ezerre rugna. Párisban feszült figyelemmel várják, vajjon megengedik-e a német hatalmasságok, melyek leginkább befolytak I. Napoleonnak sz. Ilonába történt átköltöztetésére, ez érem viselését. De tán felesleges is lesz ez engedély, mert a német közvélemény károhtatolag kezdett nyilatkozni az oly hazafiatlan vén legények ellen, a kik nem szégyenlenék magokat a német haza megaláztatására emlékeztető ily bélyegeket mellőkre feltűzni. Több felől emelkednek szöszatok német harczlúk részéről, azzal fenyegetők az oly önfeledtek, hogy a „végtisztességet” is meg fogják tőlük tagadni.

UJ POSTA.

Az indiai legújabb hírek vegyes természetűek. Ha kedvezőbben hangzanak is a Delhit illető tudósítások, úgy hogy e város nagy hihetőség szerint az angol sereg kezébe fog esni; ellenben Lucknow helyeztet sokkal aggasztóbbnak tűnik fel. Sőt Párisban f. hó 2-án már azt is beszéltek, hogy Nena Szahib ez utóbbi helyet bevette volna. Londoni tudósítások ellenben oct. 3-ról a leghatározottabban erősítik, hogy Lucknow aug. 14-én még tartotta magát. Maga a város aug. első napjaiban Nena Szahib kezébe került, ő ennek ura jelenleg s az audhi sereg főparancsnoka. Az erődbe visszavonult angolokat személyesen ostromolja. Elvágatta

Mintha azt akarná, ha ő elszunyadt, Örkdjék, viraszson kis családja felett. . . Aztán jön a szellő — mint a jámbor örl — Keresve kedvesét, ha hogy rátalálna; S mely ágnak a madár, — ő meg nem könyörült. Oh, hogy nincs a lombnak soha esendes álma!

Panaszol a levél, s bánatos keservét Valamennyi virág mind tovább énekl; S messzi tájon olyan tündérral terjed szét, Hogy tőle megtanul a szív emlékezni. — Dal s virág közt a lány emléke elszáryal; Szíve azt dobogja: érted halok, élek! S kedvesére borul tele kéjjel, vágyggyal. . . Adjuk át őket a legszebb üdvösségnek!

Fejök felett kigyúlt a csillagok fénye, Tündériesen bevilágítva a tájt, Mint a mult időknék sugára, emléke, Eltűnik kis örömet, teugnynyi bánatát. — Száll az emlék. . . egy-egy csillag alászalad Sebes rohanással, percig tartó tűzzel, Mint egy összetépett gyönyörű gondolat, Melyről ki se kérde: mért fényelt, mért tűnt el!?

A hulló-csillaggal kis árnyak jönnek le, Melyek minden lombot megnéznek, bejárnak; S végre átköltöznek a szívbe, lélekbe, Tele költészettel: a remények, vágyak! Oh, e két tündérnek szülő-anyja az est, Mint a pásztor-tűznek, mely ott fénylik távol, S a juhász arcára vérvörös rózsát fest; Arcán ez, s szívében a szerelem lángol.

Mereng a távolba, van ideje rája; Nyugszik, pihen a nyáj, nem hangzik a kolomp; Hallgatja, mit beszél az erdőnek fája, A mely tündér-kéztől a szellőben ing, — Hallgatja messziről a malom zúgását, Malomnak zúgását, szép leány énekét,

A mely lassan szelid panasza olyad át, S mint ezüst-hárfa dala úgy terjed szét. —

Vadgálamb bűgása e dalra elhallgat, Fülemlé madár megdöbbenve figyel, A szellő lassabban ringatja az ágat, Hogy eltanulhassa, s magával vigye el. — Fölébred a vizhang ott az erdő-szélen, S mint a feleselő gyermek visszakialt; Egyre tovább terjed a dal lassan, szépen, És így eltanulja az ország, a világ.

— Elhangzott az ének; költőjének lelke Az ábránd szárnyain elrepült, eltévedt; S a mi őt felváltja, a tájat eltelepte, A szerelem kora, fél álom, fél élet. A melynek dalnoka: buzgó gerle párja, Koronája — a hold, mely most kél fel éppen, És — mint a völgyben szép menyasszonyára — Tündér-fátyolt terít végig a vidéken. —

A fátylon áttörök menyasszony szépsége; A táj vékony ködén a virág illatja, Mely balzsamot hint a nyár-esti vidékre, S a szívet, a lelket álomba ringatja. — És oly esodálatos némaság kezd lenni, Mely többet mond, mint a leghangosabb beszéd: Feledni, remélni, hinni és szeretni! . . . Oh, álmodjunk tovább az est költészetét. —

Szász Gerő.

BÚCSU ÉS IDVEZLET.

(Beküldetett.)

Engedjen az érdemdús szerkesztőség egy hasábot át azon kegyeletes érzésnek, mely engem mostan meglep, midőn elhagytam a kedves Magyarországot, hol mint igénytelen szer-

zetes, mintán a világ egyéb örönteiről fogadalmam szerint lemondtam, a vallásos érzés malasztját, a barátság nemes örömeit 14 éven át élvezem, azon szellem és lélekteljes magyarnép között, melynek az elfogulatlan vallásos érzésben, a hazaszeretethen, a jóra, nemre törekvésben pártját alig lelhetni. Szorongó lélekkel hagytam el a kedves rohaságot, annyi nemes lelkeket, melyek a fiatalok érzelmeteljes korszakából, a lélekre örök betűkkel felírva megmaradnak; de mielőtt átléptem határát, szent kötelességemnek tartom, barátaimnak s a kedves Magyarhon népének itt nyilvánosan mondani, a megválás édes-keserű könyei között, egy szívből fakadott Istenhózzádat.

Édes-keserű e könyecsepp, mert míg onnan búcsuzom, itt az édes szülőföld mosolyg felém, s már látni vélem a távolban a szép sekélyföld ködös bérceormait, az Olt és Feketeügy vidékeit, hol boldog gyermekkorom eljászódám.

Tizennégy év után e viszontlátással remegve borulok le Istennem előtt, érted szent hazám! s kérem a végtet szent malasztját jelenedre, jövődre, hogy lakóidat, népedet, közös testvérimet földeden boldognak láthassam.

A ki ismeri a magyar honszerelmét, a ki képzelettel bír a honvágy epeztő fájdalmairól, az megtudja magyarázni magának szívem mostani érzetét.

Isten hozzád! még egyszer testvérszaga nemzetemnek, kedves Magyarhon! s idvezelve légy lellem hazafias melegével, régen nem látott szép anyaföldem, kedves Erdélyországom! emlékezzem rólam amott barátaim; itt pedig új hű szívek koszorujába fogadjon be engemet a közanyának közös szerelme!

Kolozsvárt, october 8-kán, 1857.

Szt.-katonai Pál Ferencz.

ama csatornákat, melyek a Gutny folyam vizét a fellegvárba vezetik; s az angol csapatok igen nagy szorultságban voltak. Szerencsétlenségre nem valószínű, hogy idejében segítyt nyerhessenek, mivel Havlock tábornok maga is zárólva van Kawnpurban.

A „Times” szerint, a pendzsábi nép hűségében annyira bizni lehet, hogy ott 30,000 főnyi haderőt ujjenezoznak.

Az angol kormány a suez-i úton is szállítani kezdte a csapatokat, s az ujjenezozott leszállítása után új 10,000 főnyi néphadi legénység kiállítását rendelte el, s azzal a militiát 25,000 főig emelte.

— Eugénia császárné bánhatja, hogy bíboros férjét nem követte Stuttgartba, mert az orosz császár és császárné több ízben fejezték ki az iránti sajnálkozásukat, hogy

Eugeniája nincs jelen. Azonban ha netán a francia császárné megjelent volna Stuttgartban, akkor valószínűleg a francia császári párnak kellett volna sajnálkozni Vilma császárné meg nem jelenését.

— Napoleon császár berlini látogatása nincs a közel jövőben, de a folyó évben mindenesetre megtörténik. Poroszország és Ausztria a dán kabinethez a hercegségekre vonatkozó jegyzéket küldték, mely szerint reményt táplálnak, hogy a korona tekintettel lesz a rendek felirataiban foglalt kívánatokra, s a hercegségekkel viszonyát közvetlen és békés úton elintézi.

— A berlini „N. Z.” úgy véli, hogy III. Napoleon lelkét némi gonosz sejtelmek szorongathatják a miatt, hogy egykor ismét bevonulhatnak Párisba egy „szent

szövetség” egyesült seregei, s főleg a sejtelmeknek tulajdonítható a chalonsi tábor felállítását. „Franciaország”, mondja „N. Z.” mindinkább biztosítja magát a nem valószínű aggasztó fordulatok ellen, s tökéletesíti a maga védelmi rendszerét. Mindenesetre a mostani uralkodó elővigyázóbb e részben az első császárnál, s az idő jelöl tünik fel az, hogy a csárnak akkor megy elébe első találkozásra, miután azon csatamezők közt, a hol ezélt 43 évvel oroszok harcoltak francziák ellen, egy nagy-szerű megerősített tábornak tervét elkészítette.

— Madridból oct. 4-ről távirják: A királynő Narvaez tanácselnök elbocsátását elfogadta. A jelenlegi ministerek hivatalban maradnak az új kabinet megalkultáig.

— Az oláhországi választások is az unio értelmében ütöttek ki. 23 választás közül csak 5 van az unio ellen. A „Kr. Ztg.” úgy hiszi, hogy ezen választási eredmény mellett sem fog az unio létrejönni, azaz, a két fejedelemséget nem fogják egy idegen fejedelem alatt egyesíteni. — A jelen választások körül mind a két tartományban sok rendtelenség történt, úgy hogy a választások megsemmisítése jelenleg még inkább követelhető, mint Moldovában a multkor. — Egyébiránt a moldovai diván egyesülése oct. 4-én, az oláhországi 8-án fog megtörténni.

Bécsi börze. october 5-dikén. Erd. urbéri papir 78 $\frac{3}{4}$. Magyar urbéri papir 79 $\frac{1}{7}$. Nemzeti kölcsön 82 $\frac{3}{4}$. Arany darabja 4 fr. 57 $\frac{1}{2}$ kr. Ezüst 5 $\frac{1}{8}$.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A k. fejevármegyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 7-ről 2810 sz. a. tudatja, hogy a Sebessi testvérek elfoglalt 18 darab fekvőt Tövisen, a Wachsman Johanna részére 4000 eft. erejéig f. é. novemb. 17-én d. e. 9-kor a törv. szék helyén köz-árverésen eladják.

A beszterce-megyei cs. k. törv. szék elnöksége f. é. sept. 24-ről 620 sz. a. pályázatot hirdet az ottan meg rült törv. széki tiszt állomásra 600 és 500 eft. évi fizetéssel. A szabályszerű kérvények beadandók oda négy hét alatt.

A Szászváros (Broos) megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 9-ről 3302 sz. a. tudatja, hogy kitűdi Nalaczi Ferencz öröksége miatt gyám-

ság alá van téve; gyámja: sógora Mihály Elek.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 10-ről 8370 sz. a. tudatja, hogy özvegy Sztáncsai Miklósné és fia Sztáncsai Jenő elfoglalt 4 darab szántó és 1 darab kaszáló földjét a kolozsvári határon, a Czink Pál kérelmire, f. é. novemb. 28-kán és decemb. 28-kán d. e. 9-kor a törv. széki irodában köz-árverésen el fogják adni.

A szék. udvarhelyi cs. k. járás törv.-szék f. é. sept. 23-ről 2568 sz. a. tudatja, hogy Dersi Ferencz elfoglalt 14 darab fekvőt és lakházát Homoród-Városfalván, a Dersi Zsigmond kérelmire, f. é. oct. 30-kán és nov. 30-kán d. e. 9-kor a helység irodájában köz-árverésen eladják.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 3-ről 8092 sz. a. felhívja az aug. 21-dikén 1854 végrendelettel meghalt öz. Székely Mi-

hályné hátrahagyott vagyonához igényt tartó hitelezőket, jelenjenek meg, vagy adják be oda követeléseiket f. é. dec. 28-kaig d. e. 9 óráig, a szóvali tárgyalás idejére.

Urbérkárptótlási tőke-utalványozás.

A k. fejevármegyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 24-ről 2629 sz. a. tudatja, hogy öz. Zeyk Danielnének diódi, csákyai, havas-gyógyi és f. orbai birtoka után 1525 eft. 45 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 3-kára. Tárgyalása 1858 január 8-kán d. e. 9 kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 15-ről 4180 sz. a. tudatja, hogy Miklós Károlynak batóni birtoka után 1083 eft. 34 $\frac{3}{4}$ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 24-éig. Tárgyalása 1858 január 25-én d. e. 9 kor.

gyalása 1858 január 25-én d. e. 9 kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 10-ről 8367 sz. a. tudatja, hogy Kajtsa Rózsalia öz. Kődyna (?) Sándornának deritci, kalata-sz.-királyi, magyaró-keréki, marótlakai, malomszegi, n. kalotai, 6 bikali, roska, m. győr-monostori és székelyi (?) birtoka után 3025 eft. 43 $\frac{3}{4}$ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 25-éig. Tárgyalása 1858 január 26 kán d. e. 9-kor.

A ziláh-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 14-ről 2145 sz. a. tudatja, hogy Farkas Andrásnak magyar-csaholyi birtoka után 49 eft. 35 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. decemb. 14-éig. Tárgyalása 1858 február 13-kán d. e. 9-kor.

(266)

4981 bünt. t. sz. sz.
1857.

Nyomozó-level.

A károly fejevármegyei cs. k. kerületi törvényszéktől. Ő cs. kir. apostoli Felségétől adott tisztbatalomnál fogva, folyó 1857. k. é. júl. 2-ka és 3-ka közti éjszakán, az abrudbányai járásbeli kórházból megszökött, ezen törvényszék idején 15-kén 3983 szám alatt költ. határozatával tol-vajság vétkéért büntető kereset alá vettett Bucsa Juon a mokulú nyomozó-levelképpen kö-röztetik.

Nevezett szökevény Erdélyben, az abrudbányai-járáshoz, károly-fejevármegyei kerületben fekvő Bisztra-helységbeli születésű, ugyanott lakó és az ottani hatóság alá tartozó, 25 éves, görög-egyesült vallású, nőtlen napszámos; természetközép-nagy és erős, testalkata saerős, arczéke ke-rek, arczsine vereses-barna, haja gesztenye-barna és ugyanolyan szemszöre; szeméi feketék, homloka magas, széles, orra meghajtott, mérték-szeres, szája mérsékelt nagy, fogai fehérek és

épek, bajusza kicsiny és barna, álla kicsiny és kerek. Beszél csupán románul. Különös ismeret-ű jegyei nincsenek. Elszökése alkalmával ing-gel, gatyával, czondrával, egy pár bocskorral, düzüvel és fekete kalappal volt öltözködvé, ezen kívül lábain vasbékók voltak.

Ugyanezen szökevény újat bízottól vagy Erdélynek belsejébe, vagy pedig az Erdélyiely határos magyarországi, vagy bánátsi községek-be vette, a hol mint cséplő, vagy mint napszá-mos dolgot találni remél.

Minden politikai törvényszéki, rendőri, biz-tositási és községi hatóságok, ugyszintén a cs. k. csendőrség megtalálhatnak ezen szökevény, mint a vagyon-biztosítást érdeklőző általában veszedelmes egyén kikeresésére, k. lönös figyel-met fordítani és azt a megtalálás esetében, vagy az abrudbányai cs. kir. kinyomozó, vagy ezen cs. kir. kerületi törvényszékhez biztos fedezet alatt békisértetni.

A cs. kir. kerületi törvényszéktől, Károly-Fejevárt, sept. 19-kén, 1857.

(267)

3201 bünt. t. sz. sz.
1857.

Nyomozó-level.

A károly-fejevármegyei cs. kir. megyei törvény-szék, a nekie Ő cs. kir. Apostoli Felsége általát-ruházott hivatalos erejénél fogva, a napolyi ki-rályságból, Napolyba született Kiss Józsefet kö-röztetik; ki is 1853 július 11 és 12-ik közti é-jelen a n. enyedi cs. kir. nyomozó-bírósnak börtönből megszökött; ki Erdélybe M.-Vásár-helyt lakott és tartozkodott, 32 éves rom. cath. vallású, m.-vásárhelyi születésű Fabian Katival nősült, vagyonlatlan, mestersége szakácsság ak-koriban kis kereskedést üzött, magostermelt erőstest-alkotású, hosszú ábrázatu, halovány színű, gesztenye színűhaju, sötét szőke szemöldö-kű, sötétkek szemű, törpehomlokú, kicsiny száju, eggyesleges, hegyesallu, elszökésekor kicsiny bajszat viselt, beszél magyarul, oláhul és né-metül, minden más ismertető jegy nélkül, elszö-kése alkalmával viselt szederjeskék posztó kurtá öltönyt, szürke bő nadrágot melyen végig sötét-kék stráf volt. Bagaria bőrből készült hosszuszár-ru csizmát és kicsiny karimájú fekete kalapoc-

(1-3)

kát, ezen egyén a m.-vásárhelyi cs. k. büntető törvényszék által 1851 ben júl. 15-kén tolvaj-ság vétkéért hat havi nehéz vason való börtönrre ítéltetett, mely ítélet az erdélyi főtörvényszéki bizottmány által helybe is hagyott. Ezen egyén ki tövisi-kerületi Tibori születésű Barbaneczán Nicolaj földmivelőn rablási büntényt követelt, a Büntető törvénykönyv 190 és 194-dik §-nál fogva, va amint szintén abrudbányai kerületben felső Podsga mellett Oresteni születésű Blánz Simeonon elkövetett tolvajság áthágásáért, ugyan a Büntető-törvénykönyv 171 és 460-dik ezikke értelménél fogva és ki az letartoztatási idő közt meg szokott a Büntető-perrendtartás 156 és 140-k §-nál fogva a b/2. alkalmazva ugyanezen em-lített Törvénykönyv 100. 381, 382, 384-hoz vad alá helyhez eelt jelenleg mind szökevény és ösme ellen helyeken tartozkodó, nyomoztatik.

Felszólítatnak minden politikai törvényes rendőri és községi előjárások ezen szöke-venyt mint a vagyonai bátorság ellen nagyon veszedelmes egyént szorgalmasan felkerestetni és megtalálás esetében kemény őrizet alatt ezen cs. kir. megyei-törvényszék eleibe állítani.

A károly-fejevármegyei cs. k. megyei-törvény-széktől júl. 18-kán 1857.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(255)

Különös figyelemre méltó!

A naponként emelkedőbb részvételben részes-sülő brassói nyugdíj-intézet igazgatósága bátor mindenkit ezennel figyelmeztetni; misze-rint egyenlő érdekekben áll mind az intézetnek, mind az abba belépőknek, hogy a rendes díj be-fizetést october hó utolsó napjáig ne halaszták, melyen a nagyobb tolokadás miatt lehetlen min-deneknek pontosan elegettenni.

Ha ki tehát magát vagy hozzátartozóit ezen, a legcélszerűbben rendezett intézetnek jöte-le-ményiben részesíteni óhajti, iparkodjék hozzá-járulását a brassai hivatali irodában, vagy bár-melyik alább nevezendő bizományosoknál, mi-nélelőbb nyilvánítni, minthogy néhány hét mulva a gyűjtő év bezáratik; mely után, az el-mulasztás esetében, az egész nyugdíj-év elvész. A korábbi befizetés által misem veszélyeztetik, minthogy az oly személyekérfi befizetések, kik netalan ugyanazon évi 1-ső november előtt el-bahának, a főtelteltre megbízottaknak kiadtnak.

A fennemlített okoknál fogva, a már beál-lott tisztelt tagok, kik az évi részlettel még ta-lán tartoznak, fölkeretnek annak minél előbbi befizetésére, és pedig vagy az intézetnél, vagy az alább följegyzett bizományosoknál, a hol egyszersmind azok, kik még ezen nyugdíj-inté-zetet nem ismerik, 10 ez st krajczárért köny-vecskét kapnak, mely ezen intézetről lényeges ismertetést nyújt.

Külső bizományosok:

Besztercen: Láni Ede; Bukarestben: Frank Ede; Fejevárott: C. M. Megai; Kolozsvárt: Benedek Lajos, a kereskedelmi és ipar-kamara szállásán, naponként reggeli 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 6-óráig. Erzsébetváros: Pé-

terffy József; Fogarason: Thümann Frigyes; Gy. Szt. Miklós; Kristof Antal; Szebenben: Zör-ner József K. Várhely; Kleber Jós. Maros-Ujvárt: Grün Izrael; N. Enyeden: Szabó György; Szász-Városan: Leonhád József; Régenben: Wittstock Károly; Sz. Somlyon: ifj. Lázár János Toroczkon: Koronka Antal.

(256) Báro Bánffy Albert bonczidai, alsó-zsuki és választói jöszágaihoz tartozó, és marha biz-lalásra igen alkalmas pasztiai hasonberbe adan-dók, — értekezhetni irántok bonczidai ev. ref. lelkész Nagy Elek urnál.

(257) Serbán Farkas magyar-régi jöszága több évekre hasznberbe kiadandó, mely áll: 1-ör. Egy nagy kiterjedésű udvarból, azon lévő kényelmes kő-udvarházból, szükséges gaz-dasági épületekből.

2-ör. A kijavított földkönyv szerint 92 hold és 1025 $\square$ öl szántóból.

3-ör. 33 hold 81 $\square$ öl kaszálóból.

4-szer. 2 hold 430 $\square$ öl szőlőből.

5-ör. 6 hold 903 $\square$ öl terméketlennek cim-zett helyből.

6-ör. A Marosfolyóján egy 8 kövű jó kar-ban lévő lisztelő malomból, melyek közül két kö-sztás, az ahoz tartozó nagy kiterjedésű kaszáló berkekkel, tutaj-kikötő helyekkel.

Ertekezhetni a kivétel árért Magyar-Ré-genben a tulajdonosnál.

Magyar-Régen, 29-dik sept. 1857.

(258) Tordán a „CZIFRAFOGADÓ” név alatt isme-retes vendéglő, ahoz tartozó külsőkkel együtt f. évi Szent Mihály, vagy november 1-ső napjá-tól kezdődleg, több évekre hasznberbe adandó. Ertekezhetni iránta tulajdonos idős Betegh Sándorral M. Szegelyben.

Tordán, 1857 sept. 8.

(260)

Hölgyeket érdeklő!!!

Alulirt tisztelett-l jelentia hölgyeknek, hogy minden előforduló hölgyi ruhanemnek, mint: sa-lon- és házi öltönyök megkésztése körül mér-tékvétel, rajzolás, kiszabás és varrásban a ház-nál gyakorlati oktatást adni kész.

Minthogy alulirt az általa felaltat mód sze-serint gyors és könnyen felfogható tanítás által már több városban a legnagyobb megelé-gedést és erről számos bizonyítványokat kiérde-melni szerencsés volt, kötelezi magát, hogy há-rom havi rövid idő alatt, 6 pft. havi díjért, tel-jes oktatást ad.

Azon hölgyeket, a kik értve már a ruha-készítéshez, csak a mértékvétel és kirajzolásban kívánnak utasítást venni, kész 11 órai rövid idő alatt 10 pforintért a testalkat minden változalai-hoz alkalmazott eljárásra megtanítani.

Végül alulirt megjegyezni kívánja, hogy az oktatást befejeztnek csak akkor tekint, ha a tanítvány egy müdarab elkészítése által jártassá-gát bizonysította.

A tanulni kívánók Hirsfeld Eliz k. a. továb-bá Merza testvére és Nalaczi Farkashoz legye-nek szivesek adreseiket beadni

KRAMPL ANTAL,
nőszabó és a műszabás tanára.

(253)

Sajtó alatt van.

ZANDIRHAM

czimű hős-költemény

irta DÖZSA DÁNIEL.

Előűzethetni fenn-irt hős-költeményre no-veMBER végéig folytonosan, helyben a szerző-nél Kendell-ház 487 sz. alatt a szentegyház-utczában; valamint Stein J. könyvkereskedé-sében. Vidéken a t. előfizetés gyűjtőknél, s posta-utján a szerzőhez czimzendő levelekben.

(2-3)

(259)

A zálogos öszvegig eladó.

Zálogban birató jöszág, a décsi ker let szá-mosajvári járásában, Noszolly, zombattelke és Czepte helységeiben, 330 holdból álló, melyben, udvarház, szántók, kaszálók, szőlők és erdők belfogalvák. — Értekezhetni iránta, Kolozsvárt belső-közép-utca, 459 sz. első emelet.

(249) (9-13)

Proháczi és Társa Londonból.

Lakásukat Kolozsvárra téven át, ajánlják legújvatosabb készítményeiket, minők: Legújabb divatu boárok 2 fől 10-ig. Victorinek 3 fől 12-ig. Mantillak 20 főtől 35-ig. Minden rendű Muffok 3 fől 60-ig. Itt még nem látott Afrikai bőrből kész lt Muffok 10 fől 12-ig. Biber férfi mellények 22 fől 30 igit. Biber sapkák 10 főtől 12-ig. Vízitől átnem ázható tengeri kutya kabá-tok 36 fől 45-ig. Biber kesztyűk, lábkosarak 5-főtől 8-ig. Különbféle férfi kabátok 35 fől 110-ig. Minden alaku bundák 32 fől 120-ig. És min-denmü bőrké nagyobb mennyiségben.

A vásárló delnök és uraságok fenczimzett kere kedésünkben tehetik szives megrendeléseiket Vidékről jövő megrendelések a meghatáro-zottár megküldésemellett pontosan teljesítettnek. Mindenféle szűcs portékák külszitattnak, megújittatnak vagy becszereltetnek a legutányo-sabb árron.

(254) (2-4)

KINIZSI ISTVÁN

angol nyelv tanító lakását állandóan Kolozsvárra téven át, tudatja az érdemes kö-zönséggel hogy az angol nyelvből órákat ad. Értekezhetni a tanítási feltételekről a hid-utczában 310 szám alatti lakásán, délelött 9 órától 11-ig.